

17.06.2010	RT I 2010, 38, 231	01.07.2010
09.06.2010	RT I 2010, 41, 240	01.09.2010
27.01.2011	RT I, 23.02.2011, 3	01.01.2012
16.02.2011	RT I, 14.03.2011, 1	01.01.2012
08.03.2012	RT I, 27.03.2012, 6	01.06.2012
06.06.2012	RT I, 02.07.2012, 2	01.01.2013, osaliselt 01.01.2015; jõustumisaeg osaliselt muudetud 01.01.2018 [RT I, 11.07.2014, 2]
14.06.2012	RT I, 02.07.2012, 8	01.08.2012
14.11.2012	RT I, 06.12.2012, 1	01.01.2013, osaliselt 01.05.2013; tekstis asendatud sõnad „pensioniamet” ja „elukohajärgne pensioniamet” sõnaga „Sotsiaalkindlustusamet”
12.06.2013	RT I, 02.07.2013, 1	01.09.2013, osaliselt 01.01.2014
18.12.2013	RT I, 10.01.2014, 2	20.01.2014, osaliselt 01.01.2015
26.03.2014	RT I, 16.04.2014, 3	01.07.2014
19.06.2014	RT I, 29.06.2014, 109	01.07.2014, Vabariigi Valitsuse seaduse § 107 ³ lõike 4 alusel asendatud ministrite ametnimetused.
30.06.2014	RT I, 11.07.2014, 2	21.07.2014
19.11.2014	RT I, 13.12.2014, 1	01.01.2016, osaliselt 01.07.2016 ja 01.01.2017; jõustumisaeg osaliselt muudetud [RT I, 17.12.2015, 1]
18.02.2015	RT I, 10.03.2015, 5	01.04.2015, osaliselt 01.07.2016
25.11.2015	RT I, 17.12.2015, 1	20.12.2015, osaliselt 01.01.2016 ja 01.07.2016
09.12.2015	RT I, 30.12.2015, 5	01.01.2016
01.06.2016	RT I, 22.06.2016, 1	01.01.2018, osaliselt 02.07.2016
15.06.2016	RT I, 08.07.2016, 1	01.01.2017, osaliselt 01.07.2017
23.11.2016	RT I, 06.12.2016, 1	01.01.2017
08.11.2017	RT I, 10.11.2017, 14	08.11.2017 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnistab riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lg-d 7 ja 8 ning § 28 lg 2 p 12 põhiseadusvastaseks ja kehtetuks osas, milles need ei võimalda täiendavat pensioniõiguslikku staaži jagada § 28 lg 2 p-s 12 nimetatud isikute vahel olukorras, kus mõlemad isikud vastavad sättes esitatud täiendava pensioniõigusliku staaži saamise eeldustele, kuid nad ei jõua selle omavahelises jagamises kokkuleppele.
15.11.2017	RT I, 28.11.2017, 2	01.01.2018
12.12.2018	RT I, 03.01.2019, 1	01.01.2021, osaliselt 13.01.2019, 01.01.2024 ja 01.01.2027
20.11.2019	RT I, 28.11.2019, 1	01.01.2020
15.04.2020	RT I, 21.04.2020, 1	22.04.2020, osaliselt 01.07.2020; § 60 ¹ rakendatakse tagasiulatuvalt 2020. aasta 12. märtsist
11.03.2020	RT I, 27.10.2020, 1	06.11.2020, osaliselt 01.01.2021
08.12.2020	RT I, 19.12.2020, 1	29.12.2020, osaliselt 01.01.2021, 01.04.2021, 01.01.2024 ja 01.01.2027

1. peatükk

ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolev seadus sätestab riikliku pensioni mõiste, liigid, ulatuse, saamise tingimused ja korra, riikliku pensionikindlustuse korralduse ning vahendite arvestamise alused.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud sotsiaalkaitsele kohaldatakse sotsiaalseadustiku üldosa seaduse sätteid, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 2. Riikliku pensioni mõiste

Käesoleva seaduse alusel makstav riiklik pension on solidaarsuspõhimõttele tuginev igakuine rahaline sotsiaalkindlustushüvitis vanaduse või toitja kaotuse korral, mida makstakse riigieelarves riikliku pensionikindlustuse kuludeks määratud vahenditest.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 3. Pensionikindlustatu

Pensionikindlustatu on isik:

- 1) kes vastavalt sotsiaalmaksuseadusele on maksnud või kelle eest on kohustus maksta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa;
- 2) kellel vastavalt käesolevale seadusele tekib muudel alustel õigus riiklikule pensionile.

§ 4. Õigus saada riiklikku pensioni

(1) Käesolevas seaduses sätestatud tingimustel määratakse riiklik pension ja seda makstakse:
1) Eesti alalisele elanikule;
2) tähtajalise elamisloa või elamisõiguse alusel Eestis elavale välismaalasele;
3) käesolevas seaduses sätestatud erisusi arvestades isikule, kes elab välisriigis, millega Eestil puudub välisleping.
[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(1¹) Isikul, kelle elukoht on lisaks Eestile välisriigis, on õigus riiklikule pensionile käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikutega võrdsel tingimustel, kui ta on resident tulumaksuseaduse § 6 lõike 1 tähenduses.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(2) Käesoleva seaduse alusel määratakse riiklik pension juhul, kui isik ei saa riiklikku pensioni Eesti teiste seaduste alusel.

(3) Kui Eesti Vabariigi poolt sõlmitud välisleping sisaldab pensioni määramiseks või maksmiseks teistsuguseid sätteid kui käesolev seadus, kohaldatakse välislepingut.

(4) Kui isik elab välisriigis, millega Eesti on sõlminud välislepingu, määratakse ja makstakse välislepingu kohaldamisalas olevaid pensione välislepingu alusel.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(5) Isikule, kellele on määratud pension välislepingu alusel, ei määrata lepingu kohaldamisalas olevat pensioni enam käesoleva seaduse alusel.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

§ 5. Riikliku pensioni liigid

Käesolev seadus sätestab järgmised riikliku pensioni liigid:

- 1) vanaduspension;
- 2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]
- 3) toitjakaotuspension;
- 4) rahvapension.

§ 6. Õigus valida pensioniliik

Isikule, kellel on õigus mitmele riiklikule pensionile, määratakse üks riiklik pension tema valikul, välja arvatud käesoleva seaduse § 41 lõikes 4 sätestatud juhul.

2. peatükk VANADUSPENSION

§ 7. Õigus vanaduspensionile

(1) Õigus vanaduspensionile on isikul:

1) kes on saanud 65-aastaseks ja

[RT I 2010, 18, 97- jõust. 01.01.2017]

2) kellel on 15 aastat Eestis omandatud käesoleva seaduse §-s 27 sätestatud pensionistaaži.

(1¹) Vanaduspensioniea järkjärguliseks tõstmiseks tekib õigus vanaduspensionile enne käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud ea saabumist 1953.–1960. aastal sündinud isikel alljärgnevalt sätestatud vanuses:

Sünniaasta	Vanus
1953	63 a
1954	63 a 3 kuud
1955	63 a 6 kuud
1956	63 a 9 kuud
1957	64 a
1958	64 a 3 kuud
1959	64 a 6 kuud
1960	64 a 9 kuud

[RT I 2010, 18, 97- jõust. 01.01.2017]

(2) Meeste ja naiste vanaduspensioniea järkjärguliseks võrdsustamiseks tekib õigus vanaduspensionile enne käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 sätestatud ea saabumist 1944.–1952. aastal sündinud naistel alljärgnevalt sätestatud vanuses:

Sünniaasta	Vanus
1944	58 a 6 kuud
1945	59 a
1946	59 a 6 kuud
1947	60 a
1948	60 a 6 kuud
1949	61 a
1950	61 a 6 kuud
1951	62 a
1952	62 a 6 kuud

(2¹) Vanaduspensionieana mõistetakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 1 ning lõigetes 1¹ ja 2 sätestatud vanust, kui muus seaduses ei ole sätestatud teisiti.

[RT I 2010, 18, 97- jõust. 01.01.2017]

(2²) Isikul, kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime, vähendatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 2 sätestatud pensionistaaži nõuet ühe aasta võrra iga kolme täisaasta kohta, mil tal oli tuvastatud osaline või puuduv töövõime.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(3) Vanaduspension määratakse eluajaks.

§ 8. Edasilükatud vanaduspension

(1) Edasilükatud vanaduspension on vanaduspension, mis on määratud käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensionieast (edaspidi *vanaduspensioniega*) hilisemas vanuses.

[RT I 2010, 18, 97- jõust. 16.05.2010]

(2) Isikul on õigus edasilükatud vanaduspensionile mis tahes ajal pärast vanaduspensionile õiguse tekkimist.

(3) Edasilükatud vanaduspension arvutatakse vanaduspensioniea arvutamiseks käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud korras, suurendades pensioni 0,9 protsendi võrra iga kuu eest, mis on möödunud isiku jõudmisest vanaduspensionieast.

(4) Edasilükatud vanaduspension määratakse eluajaks.

(5) Edasilükatud vanaduspensioniea ei määrata isikule, kellele on määratud riiklik pension (välja arvatud toitjakaotuspension või rahvapension toitja kaotuse alusel) käesoleva seaduse või mõne muu seaduse alusel.

§ 9. Ennetähtaegne vanaduspension

(1) Isikul, kellel on vanaduspensionini määramiseks nõutav käesoleva seaduse § 7 lõike 1 punktis 2 sätestatud pensionistaaž, on õigus ennetähtaegsele vanaduspensionile kuni kolm aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist.

(2) Ennetähtaegne vanaduspension arvutatakse vanaduspensionini arvutamiseks käesoleva seaduse §-s 11 sätestatud korras, vähendades pensioni 0,4 protsendi võrra iga kuu ja sellest lühema perioodi eest, mis on jäänud isiku vanaduspensioniiikka jõudmiseni.

(3) Pensioni vähendamist 0,4 protsendi võrra rakendatakse ka juhul, kui vanaduspensionieani on jäänud vähem kui üks kalendrikuu.

(4) Kui ennetähtaegse vanaduspensionini suuruse arvutamisel lähtutakse vastavalt käesoleva seaduse § 11 lõikele 6 rahvapensionini määrast, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 3 sätestatud vähendamist rahvapensionini määrale.

(5) Ennetähtaegne vanaduspension määratakse eluajaks.

(6) Täiendava pensionistaaži omandamisel arvutatakse ennetähtaegse vanaduspensionini suurus ümber käesoleva seaduse §-s 25 sätestatud korras.

(7) Ennetähtaegset vanaduspensionini ei arvutata ümber vanaduspensioniks (§ 7) või soodustingimustel vanaduspensioniks.

§ 10. Soodustingimustel vanaduspension

(1) Õigus soodustingimustel vanaduspensionile on järgmistel isikutel, kui neil on olemas vanaduspensionini määramiseks nõutav pensionistaaž:

1) emal, isal, vanema abikaasal, eestkostjal või hoolduspere vanemal, kes on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat alla 18-aastasest keskmise, raske või sügava puudega last või viit või enam last, – viis aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

2) emal, isal, vanema abikaasal, eestkostjal või hoolduspere vanemal, kes on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat nelja last, – kolm aastat enne vanaduspensioniiikka jõudmist;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

3) emal, isal, vanema abikaasal, eestkostjal või hoolduspere vanemal, kes on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat kolme last, – üks aasta enne vanaduspensioniiikka jõudmist;

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

4) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

5) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

6) hüpfüsaarse kääbuskasvuga isikul – 45-aastaselt.

(2) Kui samade laste suhtes on õigus taotleda soodustingimustel vanaduspensionini mitmel käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatud isikul, lepivad need isikud kokku, kes õigust soodustingimustel vanaduspensionile kasutab. Kokkulepet väljendab kirjalik nõusolek soodustingimustel vanaduspensionini õiguse kasutamisest loobumise kohta teise pensionitaotleja kasuks.

(3) Kui üks käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 nimetatud isikutest ei anna teisele isikule soodustingimustel vanaduspensionini õiguse kasutamiseks kirjalikku nõusolekut ja mõlemal isikul on õigus soodustingimustel vanaduspensionile, määratakse soodustingimustel vanaduspension mõlemale, lähtudes iga isiku enda vanaduspensionieast. Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 sätestatud aastad, mille võrra on õigus enne vanaduspensioniiikka jõudmist soodustingimustel vanaduspensionile, jaotatakse võrdselt mõlema isiku vahel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(4) Soodustingimustel vanaduspension määratakse eluajaks.

§ 11. Vanaduspensionini suurus

(1) Vanaduspension koosneb kolmest osast:

1) baasosast;

2) staažiosast, mille suurus võrdub pensioniõigusliku staaži aastate (§ 28) ja aastahinde korrutisega;

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

3) kindlustusosast, mille suurus võrdub pensionikindlustatu kindlustusosakute (§ 12) summa ja aastahinde korrutisega.

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(2) Pensioni aastahinne on ühe pensioniõigusliku staaži aasta ja kindlustusosaku 1,000 rahaline väärtus.

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(3) Kui pensioni taotlejal ei ole pensionikindlustusstaaži (§ 30), määratakse pension lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud osade alusel.

(4) Kui pensioni taotlejal ei ole pensioniõiguslikku staaži, määratakse pension käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 3 nimetatud osade alusel.

(5) Kindlustusosaku ja kindlustusosa arvutamise juhendi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega. [RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(5¹) Isikul, kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud puuduv töövõime, on vanaduspension suurem järgmistest vanaduspensionidest:

- 1) käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvatud vanaduspension;
  - 2) vanaduspension 30-aastase pensioniõigusliku staaži korral.
- [RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(5²) Isikul, kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline töövõime, on vanaduspension suurem järgmistest vanaduspensionidest:

- 1) käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvatud vanaduspension;
  - 2) 60 protsenti vanaduspensionist 30-aastase pensioniõigusliku staaži korral.
- [RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(6) Isikule, kelle vanaduspension suureneb väiksemaks rahvapensioni määrast, makstakse vanaduspensionini rahvapensioni määras.

§ 12. Pensionikindlustatu kindlustusosak

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(1) Pensionikindlustatu kindlustusosaku arvutamiseks liidetakse pensionikindlustatu isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa summad ning jagatakse isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suurusega antud kalendriaastal.

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(2) Isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osana võetakse arvesse summad, mis pensionikindlustatu kohta vastavalt sotsiaalmaksuseaduse §-le 10 kantakse riikliku pensionikindlustuse vahenditesse ja mille kohta peetakse arvestust sotsiaalkaitse infosüsteemis. Seejuures võetakse aluseks:

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

1) sotsiaalmaksu maksja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktides 1–4, 6 ja 9 ning § 6 lõike 1 punktis 2 sätestatud juhtudel – arvestatud sotsiaalmaks. Sama seaduse § 2 lõike 1 punktis 8 sätestatud juhul – arvestatud sotsiaalmaks, välja arvatud sotsiaalmaks töötukindlustushüvitiselt;

2) riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse, muu avalik-õigusliku juriidilise isiku või loovisikute ja loomeliitude seaduse alusel tunnustatud loomeliidu poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 lõigetes 1–1² sätestatud juhtudel – arvestatud sotsiaalmaks;

[RT I, 10.01.2014, 2- jõust. 20.01.2014]

3) füüsilisest isikust ettevõtja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 2 lõike 1 punktis 5 ja §-s 6¹ sätestatud juhtudel – makstud sotsiaalmaks.

[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]

(2¹) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule võetakse riikliku pensionikindlustuse osana pensionikindlustatu kindlustusosaku arvutamisel arvesse ka summad, mis on laekunud pensionikindlustatu kohta riikliku pensionikindlustuse vahenditesse vastavalt nõukogu määrusele (EMÜ, Euratom, ESTÜ) nr 259/68, millega kehtestatakse Euroopa ühenduste ametnike personalieeskirjad ja Euroopa ühenduste muude teenistujate teenistustingimused ning komisjoni ametnike suhtes ajutiselt kohaldatavad erimeetmed (EÜT L 56, 4.03.1968, lk 1–7) (edaspidi *nõukogu määrus*). Eelnimetatud summade laekumist ja nende üle arvestuse pidamist reguleeriva korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#) määrusega.

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(3) Käesolevas seaduses käsitletav sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa määr on 20 protsenti.

(4) Sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa ja riikliku pensionikindlustuse osa summad ümardatakse sendi täpsusega.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 13. Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmine suurus

(1) Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suuruse leidmisel võetakse aluseks sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud andmed isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kohta kalendriaastal.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suuruse arvutamise korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

(3) Eelmise kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmise suuruse kinnitab [Vabariigi Valitsus](#) hiljemalt jooksva aasta 20. märtsil ning seda rakendatakse pensioni määramisel ja ümberarvutamisel tähtajaga alates 1. aprillist.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017; käesoleva seaduse § 13 lõigete 3 ja 5 alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud määrused kehtivad alates 2017. aasta 1. jaanuarist niivõrd, kui võrd need ei ole vastuolus käesoleva seadusega.]

(4) Kui pension määratakse algtähtajaga enne 1. aprilli, võetakse pensioni arvutamisel aluseks Vabariigi Valitsuse kinnitatud sotsiaalkaitse infosüsteemi kantava isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa arvestuslik keskmine suurus.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(5) [Vabariigi Valitsus](#) kinnitab järgmise kalendriaasta sotsiaalkaitse infosüsteemi kantava isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa arvestusliku keskmise suuruse hiljemalt kümme kalendripäeva enne kalendriaasta algust.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017; käesoleva seaduse § 13 lõigete 3 ja 5 alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud määrused kehtivad alates 2017. aasta 1. jaanuarist niivõrd, kui võrd need ei ole vastuolus käesoleva seadusega.]

3. peatükk

TÖÖVÕIMETUSPENSION

[Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 14.–§ 19. [Kehtetud -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

4. peatükk

TOITJAKAOTUSPENSION

§ 20. Õigus toitjakaotuspensionile

(1) Õigus toitjakaotuspensionile on toitja surma korral tema ülalpidamisel olnud perekonnaliikmetel. Lapse, vanema või lese õigus toitjakaotuspensionile ei sõltu sellest, kas nad olid toitja ülalpidamisel või mitte.

(2) Toitjakaotuspensionile õigust omavaks perekonnaliikmeks on:

1) toitja laps, vend, õde või lapselaps, kes on alla 18-aastane (alla 24-aastane gümnaasiumi või kutseõppeasutuse statsionaarses õppes või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis õppiv õpilane või ülikoolis või rakenduskõrgkoolis täiskoormusega õppiv üliõpilane) või sellest east vanem, kui tal on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime enne 18-aastaseks (statsionaarses õppevormis või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppija enne 24-aastaseks) saamist. Vennal, õel või lapselapsel on õigus pensionile juhul, kui tal ei ole töövõimelisi vanemaid;
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

2) toitja vanem, kes on vanaduspensionieas või kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime;

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) toitja mittetöötav lesk, kes on rase (alates 12. rasedusnädalast);

4) toitja lesk, kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime või kes on vanaduspensionieas ja kelle abielu toitjaga oli kestnud vähemalt ühe aasta;

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

5) toitja lahutatud abikaasa, kes jõudis vanaduspensionieasse või kellel on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime enne abielu lahutamist või enne kolme aasta möödumist abielu lahutamisest ja kelle abielu toitjaga oli kestnud vähemalt 25 aastat;

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

6) mittetöötav toitja lapse vanem või eestkostja, kes kasvatab toitja kuni kolmeaastast last oma perekonnas.

(3) Käesolevas paragrahvis sätestatud tingimustel on õigus toitjakaotuspensionile samuti:

1) lapsel, kelle vanema abikaasa või kasuvanem on surnud ja kes ei saa elatist oma vanemalt;

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

2) isikul, kes on last vanema abikaasana või kasuvanemana kasvatanud ja ülal pidanud vähemalt kaheksa aastat.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikule määratakse toitjakaotuspension, kui toitjal oli surma päevaks pensionistaaž, mis oleks olnud vajalik temale vanaduspensioni (§ 7) määramiseks, või järgmine vanusele vastav Eestis omandatud pensionistaaž:

Vanus aastates	Nõutav pensionistaaž aastates
25–26	1
27–28	2
29–30	3
31–32	4
33–35	5
36–38	6
39–41	7
42–44	8
45–47	9
48–50	10
51–53	11
54–56	12
57–59	13
60–64	14

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(4¹) Toitjakaotuspensioni määramiseks käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud pensionistaaži nõuet ei ole, kui toitja suri Eesti õigusaktide alusel tuvastatud tööõnnetuse või kutsehaiguse tagajärjel.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(4²) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikule, kelle toitja vanus surma päeval oli kuni 24 aastat, määratakse toitjakaotuspension, kui toitja oli elanud Eestis käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud alusel vähemalt ühe aasta vahetult enne surma või kui toitjal oli vähemalt ühe aasta pikkune Eestis omandatud pensionistaaž.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(5) Käesolevas paragrahvis sätestatud tingimustel määratakse toitjakaotuspension ka juhul, kui toitja on teadmata kadunud ja politsei on tema suhtes algatanud teadmata kadunud isiku asukohta tuvastamise menetluse ning politsei ei ole suutnud tema asukohta kindlaks teha 12 kuu jooksul.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(6) Toitjakaotuspension määratakse ajaks, mil käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 nimetatud isikud vastavad selle pensioni saamise tingimustele.

(6¹) Käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud isikute õppimist tõendatakse andmetega, mille allikas on Eesti Vabariigi haridusseaduse § 36⁶ lõike 4 alusel asutatud Eesti Hariduse Infosüsteem, või isiku poolt esitatud õppimist tõendava dokumendiga. Andmete lahknevuse korral lähtutakse Eesti Hariduse Infosüsteemi andmetest.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

(6²) Käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel makstakse toitjakaotuspensioni kuni toitja asukohta kindlakstegemiseni või surnuks tunnistamiseni, kuid mitte kauem kui viis aastat.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(7) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(8) Toitjakaotuspensioni käesoleva seaduse alusel ei määrata ning määratud toitjakaotuspensioni maksmine lõpetatakse, kui isik saab mõne teise riigi vanadus-, töövõimetus- või rahvapensioni.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 21. Toitjakaotuspensioni arvutamine

(1) Toitjakaotuspensioni arvutamise aluseks võetakse suurem järgmistest vanaduspensionidest:

1) toitja surmapäevani omandatud pensioniõigusliku staaži ja kindlustusosakute summa alusel käesoleva seaduse § 11 sätete kohaselt arvutatud vanaduspension;

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

2) vanaduspension 30-aastase pensioniõigusliku staaži korral.

(2) Toitjakaotuspension arvutatakse käesoleva paragrahvi lõike 1 alusel arvutatud pensionist järgmistes määrades:

1) ühele perekonnaliikmele 50 protsenti;

2) kahele perekonnaliikmele 80 protsenti;

3) kolmele või enamale perekonnaliikmele 100 protsenti.

[RT I 2004, 16, 120- jõust. 01.04.2004]

5. peatükk RAHVAPENSION

§ 22. Õigus rahvapensionile

(1) Õigus rahvapensionile on:

1) vanaduspensioniealiseks saanud isikul, kellel ei ole õigust vanaduspensionile ja kes on elanud Eestis käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud alusel vähemalt viis aastat vahetult enne pensioni taotlemist;

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud isikutel, kellel seoses toitjal nõutava pensionistaaži puudumisega ei ole õigust toitjakaotuspensionile, kui toitja oli elanud Eestis käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktis 1 või 2 nimetatud alusel vähemalt ühe aasta vahetult enne surma;

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

4) vanaduspensioniiikka jõudnud isikul, kellele maksti käesoleva seaduse § 60 lõike 1 alusel endises suuruses säilitatud pensioni kuni määratud tähtajani.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(2) Rahvapension määratakse järgmiseks tähtajaks:

1) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud isikutele eluajaks;

2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) käesoleva paragrahvi lõike 1 punktis 3 nimetatud isikutele ajaks, mil nad vastavad käesoleva seaduse §-s 20 sätestatud tingimustele.

(3) Rahvapensioni ei määrata ning määratud rahvapensioni maksmine lõpetatakse, kui isik saab mõne teise riigi pensioni.

§ 23. Rahvapensioni suurus

Rahvapension arvutatakse järgmistes määrades:

1) käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktides 1 ja 4 nimetatud isikutele 100 protsenti rahvapensioni määrast;

2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud juhul kolme või enama perekonnaliikme korral 100 protsenti, kahe perekonnaliikme korral 80 protsenti ja ühe perekonnaliikme korral 50 protsenti rahvapensioni määrast.

[RT I 2004, 16, 120- jõust. 01.04.2004]

§ 23¹. Üleminek rahvapensionilt töövõimetuspensionile

[Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

6. peatükk PENSIONILISAD

§ 24. Õigus pensionilisele

(1) Käesoleva seaduse alusel määratud pensionile arvutatakse juurde järgmised pensionilised:

1) Vabadussõjast osavõtnule ja tema lesele 100 protsenti rahvapensioni määrast;

2) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

3) II maailmasõjast osavõtnule ja Omakaitse liikmele 10 protsenti rahvapensioni määrast.

(1¹) Käesoleva seaduse alusel määratud vanaduspensionile ja käesoleva seaduse § 21 lõike 1 punkti 1 alusel arvutatud toitjakaotuspensionile arvutatakse juurde järgmine pensionilisa:

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

1) vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või hoolduspere vanemale iga lapse kohta, kes on sündinud ajavahemikus 1980. aasta 31. detsembrist kuni 2012. aasta 31. detsembrini ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, kahe pensioni aastahinde suuruses;

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

1¹) vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või hoolduspere vanemale iga lapse kohta, kes on sündinud enne 2013. aasta 1. jaanuari ning keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat, ühe pensioni aastahinde suuruses;

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

2) vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või hoolduspere vanemale, kes on sündinud enne 1983. aasta 1. jaanuari ja kes ei ole kohustatud isik kogumispensionide seaduse tähenduses, iga lapse kohta, kes on sündinud

ajavahemikus 2013. aasta 1. jaanuarist kuni 2021. aasta 31. augustini ning keda ta on kasvanud vähemalt kaheksa aastat, kolme pensioni aastahinde suuruses;

[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

3) vanemale, vanema abikaasale, eestkostjale või hoolduspere vanemale, kes ei ole lapse esimesel kolmel eluaastal kohustatud isik kogumispensionide seaduse tähenduses, iga lapse kohta, kes on sündinud 2021. aasta 1. septembril või hiljem ning keda ta on kasvanud vähemalt kaheksa aastat, kolme pensioni aastahinde suuruses.

[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

(2) [Kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

(3) Kui isikul on õigus mitmele käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud pensionilisale, määratakse talle üks pensionilisa tema valikul.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(4) Kui isikul on õigus mitmele käesolevas paragrahvis loetletud pensionilisale, makstakse talle samal ajal kõiki pensionilisasid, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud juhul.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(5) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktis 1 nimetatud pensionilisa ei maksta, kui sama lapse kohta on arvestatud käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punkti 12 alusel pensioniõiguslikku staaži.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktides 2 ja 3 nimetatud pensionilisa ei maksta, kui sama lapse kohta on tehtud kogumispensionide seaduse §-s 10 sätestatud täiendavaid sissemaksid 36 kuu eest. Kui täiendavaid sissemaksid on tehtud vähem kui 36 kuu eest, makstakse käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punktides 2 ja 3 nimetatud pensionilisa proportsionaalselt nende kuude arvu järgi, mille eest ei ole täiendavaid sissemaksid tehtud.

[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

(6¹) Käesoleva paragrahvi lõike 6 teises lauses sätestatud pensionilisale on õigus isikul, kellel puudus lapse kolmeaastaseks saamiseni õigus kogumispensionide seaduse §-s 10 sätestatud täiendavatele sissemaksetele proportsionaalselt nende kuude arvu järgi, millal ta ei olnud kohustatud isik ja mille eest ei ole täiendavaid sissemaksid sama lapse kohta tehtud.

[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

(7) Kui sama lapse suhtes on õigus taotleda pensionilisa mitmel käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud isikul, lepivad need isikud kokku, kes õigust pensionilisale kasutab. Kokkulepet väljendab kirjalik nõusolek pensionilisa saamise õiguse kasutamistest loobumise kohta teise isiku kasuks.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

[RT I, 10.11.2017, 14- jõust. 08.11.2017 - Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi otsus tunnustab riikliku pensionikindlustuse seaduse § 24 lg-d 7 ja 8 ning § 28 lg 2 p 12 põhiseadusvastaseks ja kehtetuks osas, milles need ei võimalda täiendavat pensioniõiguslikku staaži jagada § 28 lg 2 p-s 12 nimetatud isikute vahel olukorras, kus mõlemad isikud vastavad sättes esitatud täiendava pensioniõigusliku staaži saamise eeldustele, kuid nad ei jõua selle omavahelises jagamises kokkuleppele.]

(8) Kui üks käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud isikutest ei anna teisele isikule pensionilisa taotlemiseks kirjalikku nõusolekut ja mõlemal isikul on õigus pensionilisale, jaotatakse pensionilisa võrdselt mõlema vanema vahel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(9) Käesoleva paragrahvi lõikeid 7 ja 8 kohaldatakse ka juhul, kui mitmel isikul on õigus taotleda sama lapse kohta pensioniõigusliku staaži arvestamist käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punkti 12 alusel või pensionilisa käesoleva paragrahvi lõike 1¹ punkti 1 alusel.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

(10) Pensionilisa taotlemisel esitatavate dokumentide loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

7. peatükk **RIIKLIKU PENSIONI ÜMBERARVUTAMINE** **JA INDEKSEERIMINE**

§ 25. Riikliku pensioni ümberarvutamine

(1) Määratud riiklik pension arvutatakse ümber:

1) sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud eelmise aasta isikustatud sotsiaalmaksu andmete alusel – kord aastas alates 1. aprillist;

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

2) pensioni vähendamist tingivate asjaolude tekkimisel, välja arvatud käesoleva paragrahvi punktis 1 sätestatud juhul, – nende asjaolude tekkimise kuule järgneva kuu esimesest päevast;

3) pensioni suurendamist tingivate asjaolude tekkimisel, välja arvatud käesoleva paragrahvi punktis 1 sätestatud juhul, – avalduse esitamise päevast, kui avaldus koos dokumentidega on esitatud ühe kuu jooksul, arvates pensioni suurendamist tingivate asjaolude tekkimisest. Avalduse hilisemal esitamisel arvutatakse pension ümber avalduse esitamise kuule järgneva kuu esimesest kuupäevast.

(2) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 26. Riikliku pensioni indekseerimine

(1) Iga kalendriaasta 1. aprilliks indekseeritakse käesoleva seaduse alusel arvutatud riiklikke pensione indeksiga, mille väärtus sõltub 20 protsenti tarbijahinnaindeksi aastasest kasvust ja 80 protsenti sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise aastasest kasvust. Indekseerimine toimub käesoleva paragrahvi lõikes 7 sätestatud korras.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(1¹) Indeksi arvutamisel korrutatakse tarbijahinnaindeksi aastane kasv 0,2-ga ja sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise aastane kasv 0,8-ga ning saadud korrutised liidetakse.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(2) Tarbijahinnaindeksi aastane kasv leitakse eelmise kalendriaasta tarbijahinnaindeksi väärtuse jagamisel üle-eelmise kalendriaasta tarbijahinnaindeksi väärtusega, lähtudes Statistikaameti ametlikult avaldatud tarbijahinnaindeksi väärtustest.

(3) Sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise aastane kasv leitakse eelmise kalendriaasta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kogusumma jagamisel üle-eelmise kalendriaasta sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa kogusummaga, lähtudes Rahandusministeeriumi andmetest sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise kohta.

(4) Tarbijahinnaindeksi ja sotsiaalmaksu laekumise aastast kasvu väljendatakse täpsusega kolm kohta pärast koma.

(5) Riiklikku pensioni ei indekseerita, kui indeksi väärtus on väiksem kui 1,000.

[RT I 2009, 15, 93- jõust. 01.03.2009]

(5¹) Vabariigi Valitsus võib kinnitada indeksi väärtuse käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatust madalamana, kui:

1) sama aasta eeldatav sisemajanduse koguprodukti reaalkasv on negatiivne või

2) käesoleva seaduse § 57 lõikes 1 toodud riikliku pensionikindlustuse kulude ja sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse vahenditesse kantava eeldatava laekumise vahe on suurem kui 1% sama aasta eeldatavast sisemajanduse koguproduktist.

[RT I 2009, 15, 93- jõust. 01.03.2009]

(5²) Vabariigi Valitsus lisab või tasaarvestab koos uue indeksi väärtuse kinnitamisega tõstmata või vähendamata jäänud indeksi osa viie aasta jooksul käesoleva paragrahvi lõike 5 või 5¹ rakendamisest arvates.

[RT I 2009, 15, 93- jõust. 01.03.2009]

(6) Vabariigi Valitsus kinnitab indeksi väärtusega vähemalt 1,000 ja käesoleva paragrahvi lõike 5² alusel lisada või tasaarvestada jääva indeksi osa hiljemalt jooksva aasta 20. märtsiks.

[RT I 2009, 15, 93- jõust. 01.03.2009]

(7) Kalendriaasta 1. aprilliks arvutab Sotsiaalkindlustusamet rahvapensioni määra, pensioni baasosa ja aastahinde uued väärtused järgmiselt:

1) rahvapensioni määr korrutatakse läbi käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kinnitatud indeksiga;

2) pensioni baasosa korrutatakse läbi käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kinnitatud indeksiga, mille kasvuosa on eelnevalt läbi korrutatud koefitsiendiga 1,1;

3) pensioni aastahinne korrutatakse läbi käesoleva paragrahvi lõike 6 alusel kinnitatud indeksiga, mille kasvuosa on eelnevalt läbi korrutatud koefitsiendiga 0,9.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(8) [Kehtetu -RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

8. peatükk PENSIONISTAAŽ

§ 27. Pensionistaaž

(1) Pensionistaaž on aeg, mil pensionikindlustatu oli hõivatud riiklikule pensionile õigust andva tegevusega.

(2) Pensionistaaž jaguneb järgmiselt:

- 1) pensioniõiguslik staaž, mida arvestatakse kuni 1998. aasta 31. detsembrini;
- 2) pensionikindlustustaaž, mida arvestatakse alates 1999. aasta 1. jaanuarist.

(3) Pensioniõigusliku staaži tõendamiseks vajalike dokumentide loetelu, nõuded dokumentidele ja pensioniõigusliku staaži perioodide arvestamise erisused kehtestab [valdkonna eest vastutav ministeerium](#) määrusega. [RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(4) Pensionistaaži arvestamise korra kehtestab [Vabariigi Valitsus](#).

§ 28. Pensioniõigusliku staaži hulka arvatava tegevuse aeg

(1) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse tegevuse aeg, kui tööandja oli kohustatud maksma sotsiaalmaksu.

(2) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse samuti:

1) loomeliitude ja kutseühingute liikmete tegevuse aeg alates loometegevuse algusest. 1991. aasta 1. jaanuarist arvatakse nimetatud isikute loometegevuse aeg staaži hulka juhul, kui maksti sotsiaalmaksu;

2) teenistusaeg Eesti kaitseväes ning kooskõlas kaitseväeteenistuse seadusega selle teenistusega võrdsustatud teenistusaeg, samuti teenistusaeg Siseministeeriumi süsteemis;

3) [kehtetu -RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

4) õpiaeg kutseõppeasutuse statsionaarses õppes või ülikooli või rakenduskõrgkooli statsionaarses õppevormis või nendega võrdsustatud õppevormides;

[RT I 2010, 41, 240- jõust. 01.09.2010]

5) Eesti Vabariigi diplomaadi abikaasal välisesinduses oleku aeg;

6) Eesti Vabariigi presidendi mittetöötaval abikaasal presidendi ametivolituste aeg;

7) I grupi invaliidi, lapsinvaliidi, alla 18-aastase lapsest invaliidi eest hoolitsemise aeg ning emal, isal, vanema abikaasal, eestkostjal või lapse tegelikul hooldajal väikelapse eest hoolitsemise aeg kuni lapse kolmeaastaseks saamiseni;

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

8) riigi tööhõivetalituses töötü abiraha saamise või tööhõivetalituse vahendusel tööturukoolituses osalemise aeg;

9) töötamise aeg kirikus (koguduses) või muus registreeritud usuorganisatsioonis. 1991. aasta 1. jaanuarist arvatakse nimetatud töötamise aeg staaži hulka juhul, kui maksti sotsiaalmaksu;

10) töötamise aeg talus enne talu likvideerimist, kolhoosi, sovhoosi või mujale tööle asumist, kui isik oli vähemalt 14 aastat vana;

11) töötamise aeg talus, kui kooskõlas Eesti NSV taluseadusega oli talu maksude maksmisest vabastatud;

12) vanemal või vanema abikaasal või eestkostjal või hoolduspere vanemal kaks aastat iga lapse kohta, keda ta on kasvatanud vähemalt kaheksa aastat;

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

13) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

14) töötamise aeg füüsilisest isikust ettevõtjana, kui maksti sotsiaalmaksu;

15) aeg, mil töötaja või käesoleva paragrahvi punktis 14 nimetatud füüsilisest isikust ettevõtja oli ajutiselt töövõimetu;

16) kohustuslikus korras tööle rakendatud tingimisi vabadusekaotusega karistatud isiku töötamise aeg, vabadusekaotuseta paranduslikel töödel töötatud aeg või ravi- ja tööprofülaktooriumis töötatud aeg.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(2¹) Isikud lepivad kokku, kelle pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 12 nimetatud aeg. Kui vanemad ei saavuta kokkulepet, kuid mõlemal on õigus arvata nimetatud aeg pensioniõigusliku staaži hulka, jaotatakse see võrdselt mõlema vanema vahel.

[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(3) Sooduskorras arvatakse Eestis omandatud pensioniõigusliku staaži hulka:

1) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

2) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

3) [kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

4) pidalitõbilas või katkutõrjeasutuses töötamise aeg kahekordselt;

5) 1944. aasta oktoobris või novembris Saaremaal Sõrve poolsaarelt Saksamaale sunniviisiliselt ümberasustatud isiku puhul aeg alates ümberasustamisest kuni Eestisse elama asumiseni, kuid mitte kauem kui 1946. aasta 31. detsembrini, kolmekordselt.

(4) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tegevuse aeg endise NSV Liidu territooriumil kuni 1991. aasta 1. jaanuarini juhul, kui isikul on vähemalt 15 aastat Eestis omandatud pensionistaaži ja mõni muu riik ei maksa nimetatud staaži eest pensioni.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(5) Pensioniõigusliku staaži hulka arvatakse kohustusliku sõjaväeteenistuse ja asendusteenistuse aeg, kui isik suunati teenistusse Eestist või kui isik elas enne ja pärast väljastpoolt Eestit teenistusse suunamist Eestis ja tal on vähemalt 15 aastat Eestis omandatud pensionistaaži ning mõni muu riik ei maksa nimetatud staaži eest pensioni.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

§ 28¹. Pensioniõigusliku staaži tõendamine

(1) Pensioniõiguslikku staaži tõendatakse rahvastikuregistris sisalduvate õiguslikku tähendust omavate andmete või pensioniõiguslikku staaži tõendavate dokumentide alusel. Kui rahvastikuregistris on pensioniõiguslikku staaži tõendavad õiguslikku tähendust omavad andmed, lähtutakse registri andmetest.

(2) Kui rahvastikuregistri andmeid või dokumente pensioniõigusliku staaži kohta ei ole säilinud, on pensionikindlustatul õigus pöörduda tunnistajate ütluste arvestamise taotlusega Sotsiaalkindlustusameti poole.
[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 29. Pensioniõigusliku staaži arvestamine

(1) Pensioniõigusliku staaži kohta peetakse arvestust päeva täpsusega.

(2) Pensioni suuruse arvutamisel ümardatakse vähemalt kuue kuu pikkune pensioniõiguslik staaž täisaastaks, alla kuue kuu pikkune pensioniõiguslik staaž jäetakse arvestamata.

(3) Vanadus- või toitjakaotuspensionile õigust andva pensionistaaži nõude täitmise kindlakstegemisel lähtutakse ümardamata pensioniõiguslikust staažist.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 30. Pensionikindlustusstaaži arvestamine

(1) Üks aasta pensionikindlustusstaaži arvestatakse pensionikindlustatule, kelle eest on vastavalt sotsiaalmaksuseadusele makstud või arvestatud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vähemalt töötasu alammäära aastasummalt.
[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]

(2) Pensionikindlustusstaaži arvutamisel võrreldakse pensionikindlustatu iga kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt töötasu alammääralt arvutatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osaga.
[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]

(3) Riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 ja füüsilisest isikust ettevõtja poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6¹alusel makstav sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa võetakse pensionikindlustusstaaži arvestamisel arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa tasumisega töötasu alammääralt.
[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]

(4) Pensionikindlustusstaaži arvutamisel võetakse arvesse summad, mis on laekunud pensionikindlustatu kohta Euroopa ühenduste institutsioonide pensioniskeemist käesoleva seaduse § 12 lõikes 2¹ nimetatud nõukogu määruse alusel.
[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

9. peatükk

RIIKLIKU PENSIONI TAOTLEMINE, MÄÄRAMINE JA MAKSMINE

§ 30¹. Isiku teavitamine vanaduspensioniga õigusest

(1) Sotsiaalkindlustusamet kontrollib sotsiaalkaitse infosüsteemi kantud andmete alusel käesolevas seaduses sätestatud isiku vastavust vanaduspensioniga õiguse tingimustele ja teavitab isikut käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud pensioniga õiguse tekkimisest vähemalt kuus kuud enne selle õiguse tekkimist. Sotsiaalkindlustusamet

edastab vanaduspensionioiguse tekkimise kohta teate isiku e-posti aadressile või sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 27 lõike 1 punktides 2 ja 3 nimetatud viisil.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimuste vastavust kontrollitakse järgmiste andmete alusel:

- 1) isiku üldandmed – isikukood, perekonna- ja eesnimi, elukohta ja kontaktandmed, andmed isiku surma, surnuks tunnistamise, teadmata kadumise või tagaotsimise või eestkoste seadmise kohta, andmed elamisloa või -õiguse kohta, andmed residentsuse kohta tulumaksuseaduse § 6 lõike 1 tähenduses;
- 2) isiku isikustatud sotsiaalmaksu andmed;
- 3) andmed isiku pensionioigusliku staaži kohta;
- 4) andmed isikule pensioni määramise ja maksmise kohta.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.07.2017]

§ 31. Riikliku pensioni taotlemine

(1) Riikliku pensioni taotleja esitab pensioniavalduse Sotsiaalkindlustusametile.

(1¹) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(1²) Välisriigis elav või välisriiki elama asuv isik, kes soovib varem määratud pensioni maksmist välisriiki, esitab Sotsiaalkindlustusametile kirjaliku avalduse.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Pensioniavaldusele kantakse avaldaja ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg, elukohta ja kontaktandmed, andmed taotletava pensioni liigi kohta, andmed välisriigist pensioni saamise ja töötamise kohta, andmed lapse kasvatamise ja hooldamise kohta, märke otsuse teatavakstelemise ja pensioni väljamaksmise viisi kohta, andmed isiku pensionioigusliku staaži tõendavate dokumentide kohta, avalduse esitamise kuupäev ja kinnitus pensioniavalduse esitamise kohta.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Pensioni taotlemise päevaks loetakse päev, millal Sotsiaalkindlustusamet võtab vastu pensioniavalduse.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(4) Kui pensioniavaldus on saadetud posti teel, loetakse riikliku pensioni taotlemise päevaks pensioniavalduse lähtekohas postitamise kuupäev.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(5) [Kehtetu -RT I 2002, 61, 375- jõust. 01.08.2002]

(6) Sotsiaalkindlustusamet osutab pensioni taotlejale vajaduse korral abi pensioni taotlemiseks vajalike dokumentide saamisel.

(7) Sotsiaalkindlustusamet edastab teisele lepingupoolele Eesti Vabariigis elava isiku terviseandmed, kui isik taotleb püsiva töövõimetus tuvastamist ja töövõimetuspension määramist teiselt lepingupoolelt kahepoolse välislepingu alusel.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(8) Käesoleva paragrahvi lõikes 7 nimetatud terviseandmete edastamiseks isiku nõusolekul on arstiõppe läbinud isikul juurdepääs tervise infosüsteemis olevatele järgmistele andmetele:

- 1) andmed andmete esitaja kohta;
- 2) andmed ambulatoorsete visiitide ja haiglas viibimise kohta;
- 3) andmed ravimite kohta.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

(9) Käesoleva paragrahvi lõikes 8 nimetatud isiku tervise infosüsteemi andmete loetelu ja päringute perioodid kehtestab valdkonna eest vastutav ministermäärusega.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 32. Riikliku pensioni määramine

(1) Sotsiaalkindlustusamet teeb riikliku pensioni määramise või sellest keeldumise otsuse 15 tööpäeva jooksul arvates nõuetekohase pensioniavalduse esitamisest.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Riiklik pension määratakse pensioni taotlemise päevast. Varasemast tähtajast määratakse pension järgmistel juhtudel:

1) vanaduspension pensioniikka jõudmise päevast (§ 7 lõige 1 või 2 või § 10 lõige 1), kui pensioniavaldus on esitatud kolme kuu jooksul pensioniikka jõudmise päevast arvates;

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

2) toitjakaotuspension või rahvapension toitja surma päevast või politsei poolt teadmata kadunud isiku asukoha tuvastamise menetluse algatamise päevast, kuid mitte üle 12 kuu enne pensioni taotlemist.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(2¹) Kui pensionitaotleja esitab pensioniavalduse enne vanaduspensioniiikka jõudmise päeva, kuid mitte varem kui kuus kuud enne vanaduspensioniiikka jõudmise päeva, siis määratakse vanaduspension pensioniõiguse tekkimise päevast.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(4) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 33. Pensionikomisjon

[Kehtetu -RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

§ 34. Pensioni määramise otsus

[Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 35. Pensionitunnistus

Pensionäriale antakse pensionitunnistus, mille andmete loetelu kehtestab [valdkonna eest vastutav minisitermäärusega](#).

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 36. Riikliku pensioni maksmine

(1) Käesoleva seaduse alusel saadavat rahalist hüvitist makstakse iga kuu jooksva kuu eest sotsiaalseadustiku üldosa seaduse §-s 28 sätestatud korras, välja arvatud posti teel kojukandega Eestis makstud riiklik pension, mille kulud kannab pensionär.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1¹) Välisriigis elava isiku kirjaliku avalduse alusel võib pensioni maksta üks kord kvartalis või üks kord poolaastas tagantjärele.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) [Kehtetu -RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(3) [Kehtetu -RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(4) Hoolekandeaasutuses viibivale alaealisele määratud riiklik pension kantakse pankalapse isiklikule arvele.

[RT I, 30.12.2015, 5- jõust. 01.01.2016]

(5) Sotsiaalkindlustusametile esitatud põhjendatud taotluse alusel makstakse riiklikku pensioni maksja kulul posti teel kojukandega isikule, kellel on liikumistakistus või kes elab hajaasustusalal ja kellele pangateenus on raskesti kättesaadav ning kes on:

1) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

2) [kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

3) vanaduspensioniealine isik.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(6) Sotsiaalkindlustusamet teeb käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud taotluse alusel otsuse kuni üheaastase kehtivusajaga. Sotsiaalkindlustusamet võib lõikes 5 nimetatud taotluse alusel otsuse teha pikema kehtivusajaga, kui selleks tuleneb vajadus põhjuste iseloomust, millele tuginedes Sotsiaalkindlustusamet lõikes 5 nimetatud taotluse alusel otsuse teeb. Sotsiaalkindlustusamet teeb lõikes 5 nimetatud taotluse alusel otsuse 10 tööpäeva jooksul vastava taotluse esitamise arvestes.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

§ 37. Riikliku pensioni üldsumma

Riikliku pensioni maksmisel lähtutakse riikliku pensioni üldsummast, mille moodustab isikule määratud riiklik pension koos pensionilisa või suurendusega.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 38. Pensionisummade ümardamine

Riikliku pensioni maksmisel ja pensionist tasaarvestatava summa arvutamisel ümardatakse summa sendi täpsusega.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 39. Riikliku pensioni määramise, ümberarvutamise ja maksmise juhend

Riikliku pensioni määramise, ümberarvutamise ja maksmise juhendi kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#).

§ 39¹. Pensioni maksmist mõjutavad asjaolud

(1) Isik on kohustatud kümne päeva jooksul alates asjaolude tekkimisest teatama Sotsiaalkindlustusametile kõikidest asjaoludest, mis toovad kaasa pensioni maksmise peatamise või lõpetamise või pensioni suuruse muutumise.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud asjaoludeks on:

- 1) tööle asumine kutsealal, ametikohal, tootmisalal või tööl, mis toob kaasa eriseaduse alusel makstava pensioni maksmise peatamise või lõpetamise;
- 2) välisriiki elama asumine;
- 3) välisriigis elava isiku elukoha andmete muutumine;
- 4) välisriigis tööle asumine, kui pensioni maksmise peatamine või lõpetamine sõltub töötamisest;
- 5) tootjakaotuspensionini korral ka välisriigis õppima asumine, akadeemilisele puhkusele jäämine ja õpingute katkestamine ning välisriigi poolt vanadus-, töövõimetus- või rahvapensionini määramine;
- 6) muu asjaolu.

(3) Sotsiaalkindlustusametil on pensioni määramisel, ümberarvutamisel ja maksmisel lisaks rahvastikuregistri seaduses sätestatud andmetele õigus lähtuda ka muudest temale teadaolevatest andmetest, mis toovad kaasa pensioni maksmise peatamise või lõpetamise või pensioni suuruse muutumise.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 40. Vaidluste lahendamine

(1) Kui isik ei nõustu Sotsiaalkindlustusameti haldusaktiga, on tal õigus esitada vaie Sotsiaalkindlustusametile 30 päeva jooksul arvates päevast, millal isik vaidlustatavast haldusaktist teada sai või oleks pidanud teada saama, või vahetult pöörduda halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras kaebusega halduskohtusse. Sotsiaalkindlustusamet võib vaiete lahendamiseks moodustada komisjone, kaasates vajadusel eksperte. Vaie lahendatakse 60 päeva jooksul, arvates vaide registreerimisest Sotsiaalkindlustusametis.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(2) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(3) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

10. peatükk RIIKLIKU PENSIONI ARVUTAMISE, MÄÄRAMISE JA MAKSMISE ERISUSED

§ 41. Toitjakaotuspensionini määramine ja maksmine

(1) Käesoleva seaduse §-s 20 nimetatud perekonnaliikmetele ja nendega võrdsustatud isikutele, kellel on õigus saada toitjakaotuspensionini või rahvapensionini toitja kaotuse korral, määratakse ühine pension.

(2) Perekonnaliikme avalduse alusel eraldatakse toitjakaotuspensionist või toitja kaotuse alusel makstavast rahvapensionist tema osa ja makstakse see talle eraldi välja.

(3) Lese või lahutatud isiku uuesti abiellumisel säilitatakse temale abikaasa surma puhul või käesoleva seaduse § 20 lõikes 5 sätestatud juhul määratud toitjakaotuspension või rahvapension 12 kuuks.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(4) Alla 18-aastaselt või alla 24-aastaselt orvul, kes õpib gümnaasiumi või kutseõppeasutuse statsionaarses õppes või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või ülikoolis või rakenduskõrgkoolis täiskoormusega, või sellest east vanemal orvul, kui tal on vastavalt töövõimetoetuse seadusele tuvastatud osaline või puuduv töövõime enne 18-aastaseks (statsionaarses õppevormis või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppija enne 24-aastaseks) saamist, on õigus saada, arvestades käesoleva seaduse § 21 lõike 2 ja § 23 punkti 3 sätteid, samaaegselt kahte toitjakaotuspensionini või kahte rahvapensionini või nii toitjakaotuspensionini kui ka rahvapensionini sõltuvalt tema vanemate pensionistaažist.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.07.2016 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 42. Riikliku pensioni arvutamise ja maksmise erisused pensioniõiguse tekkimisel vastavalt välislepingule

(1) Isikule, kellel puudub riikliku pensioni määramiseks nõutav Eestis omandatud pensionistaaž, kuid kellel tekib õigus riiklikule pensionile välislepingu alusel, arvutatakse riiklik pension käesolevas paragrahvis sätestatud korras. Käesolevat paragrahvi kohaldatakse isikule, kes elab lepinguriigi territooriumil.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Vanaduspensioni puhul arvutatakse esmalt vanaduspensioni teoreetiline suurus, mille puhul võetakse arvesse kõik Eestis ja lepinguosalistes riigis omandatud pensionistaažid nii, nagu need oleksid täitunud Eestis. Vanaduspensioni tegeliku suuruse saamiseks korrutatakse vanaduspensioni teoreetiline suurus Eestis omandatud pensionistaaži aastate arvuga ja jagatakse kõikides lepinguosalistes riikides, kaasa arvatud Eestis, omandatud summaarse pensionistaaži aastate arvuga.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

(2¹) Kui vanaduspensionär, kellel puuduvad isikustatud sotsiaalmaksu andmed, asub Eestis tööle ning tema vanaduspensioni suurus vanaduspensioni ümberarvutamisel käesoleva paragrahvi lõike 2 ja käesoleva seaduse § 25 lõike 1 punkti 1 alusel väheneb, jätkatakse vanaduspensioni maksmist endises suuruses.

[RT I, 19.12.2020, 1- jõust. 29.12.2020]

(3) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(4) Toitjakaotuspensioni arvutamise aluseks võetava vanaduspensioni teoreetiline suurus leitakse käesoleva seaduse § 21 lõikes 1 sätestatud korras. Vanaduspensioni tegeliku suuruse saamiseks korrutatakse vanaduspensioni teoreetiline suurus Eestis omandatud pensionistaaži aastate arvuga ja jagatakse kõikides lepinguosalistes riikides, kaasa arvatud Eestis, omandatud summaarse pensionistaaži aastate arvuga. Toitjakaotuspension arvutatakse käesoleva lõike alusel arvutatud vanaduspensioni tegelikust suurusest vastavalt käesoleva seaduse § 21 lõikele 2.

[RT I 2006, 49, 370- jõust. 20.11.2006]

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud Eestis elavale isikule välislepingute alusel lepinguosaliste riikide poolt makstavate vanaduspensionide kogusumma koos Eesti poolt makstavate pensionidega osutub väiksemaks rahvapensioni määra, makstakse isikule tema avalduse alusel rahvapensioni määra ja välislepingute alusel saadavate pensionide vahe.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(5¹) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(6) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(7) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(8) [Kehtetu -RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 42¹. Vanaduspensioni arvutamine ja maksmine tööle asumisel Euroopa ühenduste institutsiooni

(1) Euroopa ühenduste institutsiooni tööle asumisel korraldab Sotsiaalkindlustusamet pensionikindlustatule vanaduspensioni arvutamise, selle summeerimise ja kogusumma Euroopa ühenduste institutsiooni pensioniskeemi kandmise vastavalt käesoleva seaduse § 12 lõike 2¹ alusel kehtestatud korrale.

(2) Kulud, mis on seotud käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud pensionisumma ülekandmisega, kaetakse riigieelarvest.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

§ 42². Riikliku pensioni määramise ja maksmise erisused välisriigis elamise korral

(1) Isikule, kellel tekib õigus pensionile käesoleva seaduse alusel, määratakse ja makstakse pension välisriiki, arvestades järgmisi erisusi:

1) ennetähtaegne vanaduspension ja soodustingimustel vanaduspension määratakse ja makstakse välisriiki isikule, kes on jõudnud vanaduspensioniiikka;

2) välisriiki ei määrata ega maksta rahvapensioni ega töövõime vähenemisega seotud pensione;

3) riikliku pensioni määramisel ja maksmisel ei arvestata isiku pensioniõigusliku staaži hulka käesoleva seaduse § 28 lõikes 4 nimetatud tegevuse aega endise NSV Liidu territooriumil;

4) pensionäri ülalpeetavatele käesoleva seaduse § 46 lõike 4 alusel pensioni ei määrata, kui pensionär viibib välisriigis käesoleva seaduse § 46 lõigetes 1–3 sätestatud põhjustel ja ta ei ole jõudnud vanaduspensioniiikka.

(2) Kui käesoleva seaduse § 28 lõikes 4 nimetatud tegevuse aeg on välisriigis elava isiku pensioniõigusliku staaži hulka juba arvatud, arvutatakse tema pension ümber vastavalt käesoleva seaduse § 25 lõike 1 punktile 2.

(3) Isikule, kellel tekib õigus pensionile eriseaduse alusel, määratakse ja makstakse pension välisriiki, arvestades käesolevas seaduses sätestatud tingimusi ja korda ning järgmisi erisusi:

1) eriseaduses sätestatud pensioni, välja arvatud toitjakaotuspensioni, makstakse isikule, kes on jõudnud vanaduspensioniiikka;

2) välisriigis elavale isikule ei määrata ega maksta välisriiki töövõime vähenemisega seotud pensione, välja arvatud töövõime vähenemisega seotud pensione, mille maksmist jätkatakse vanaduspensionieas.

(4) Isikule, kes elab välisriigis, millega Eesti on sõlminud välislepingu, ei kohaldata käesolevas paragrahvis sätestatud erisusi välislepingu kohaldamisalas olevate pensionide määramisel ja maksmisel.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(5) Kui välisriigis elavale isikule on riiklik pension määratud käesoleva paragrahvi alusel enne selle paragrahvi lõikes 4 nimetatud välislepingu jõustumist, kohaldatakse talle alates selle jõustumisest välislepingut. Määratud riiklik pension arvutatakse pensioni ümberarvutamist tingivate asjaolude tekkimisel ümber alates välislepingu jõustumise päevast.
[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 42³. Riikliku pensioni peatamine välisriiki elama asumise korral

(1) Pensioni, välja arvatud toitjakaotuspensionide maksmine peatatakse, kui isik, kellele on määratud pension enne vanaduspensionieas jõudmist, asub elama välisriiki.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule jätkatakse pensioni maksmist pärast kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis avalduse esitamist alates vanaduspensionieas jõudmise päevast või päevast, millal isik vastab ühele käesoleva seaduse § 4 lõike 1 punktides 1 ja 2 sätestatud tingimustest. Välisriigis elatud aja eest pensioni tagasiulatuvalt ei maksta.
[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 44. Välisriigis elava pensionäri kohustus esitada elusoleku tõend

(1) Välisriigis elav pensionär esitab Sotsiaalkindlustusametile iga aasta 1. märtsiks elukohariigi ametiasutuse või Eesti Vabariigi välisesinduse kinnitatud kirjaliku tõendi oma elusoleku kohta.

(2) Välisriigis elav pensionär ei pea käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud tõendit esitama, kui:
1) ta esitab Sotsiaalkindlustusametile elukohariigi maksuhalduri või muu pädeva ametiisiku kinnitatud tulumaksuseaduses sätestatud residentsust tõendava dokumendi;
2) tema elukohariigi pädeva asutusega on sõlmitud leping pensionäride kohta käivate andmete vahetamiseks.

(3) Ettenähtud tähtpäevaks elusoleku tõendi esitamata jätmise korral peatatakse pensioni maksmine alates jooksva aasta 1. aprillist. Kui pensionär on varem esitanud käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud dokumendi, peatatakse tema pension jooksvalt vastavalt tõendi kehtivusajale. Tõendi hilisema esitamise korral jätkatakse pensioni maksmist tagasiulatuvalt alates pensioni maksmise peatamisest.

(4) Elusoleku tõendi andmekoosseis kehtestatakse käesoleva seaduse § 39 alusel kehtestatud määrusega.
[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

§ 43. Riikliku pensioni maksmine töötamise korral

(1) Toitjakaotuspensionide ja rahvapensionide käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 nimetatud isikutele töötamise korral ei maksta, välja arvatud alla 18-aastasele lapsele või alla 24-aastasele statsionaarses õppes või meditsiinilistel näidustustel muus õppevormis või täiskoormusega õppijale.
[RT I 2010, 41, 240- jõust. 01.09.2010]

(1¹) Ennetähtaegset vanaduspensionide käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniealiseks saamiseni töötamise korral ei maksta.

(2) Käesoleva seaduse mõttes käsitatakse töötamisena sotsiaalmaksuga maksustatud tulu teenimist töö- või teenistuslepingu või tsiviilõigusliku lepingu alusel või tegutsemist ettevõtjana.

(3) Käesoleva seaduse § 22 lõike 1 punktis 3 ning käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ nimetatud isikute töötamist tõendatakse maksukorralduse seaduse §-s 25¹ sätestatud töötamise registri andmetega.
[RT I, 16.04.2014, 3- jõust. 01.07.2014]

§ 44. Riikliku pensioni maksmine volikirja alusel

(1) Volikirja alusel makstakse riiklikku pensioni volikirja kehtivuse ajal.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(2) Volikiri peab olema tõestatud notariaalselt või statsionaarse raviasutuse juhi poolt, kus pensionär on ravil.

(3) Kui volikirjas pole kehtivusaega märgitud, kehtib see ühe aasta jooksul tõestamise päevast arvates.

(4) Kui volikirja tõestab statsionaarse raviasutuse juht, kehtib see ühekordsena kuni kuue kuu jooksul saamata jäänud pensioni väljavõtmiseks.
[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

§ 45. Saamata jäänud pension

(1) Kui posti teel makstav pension on välja võtmata vähemalt kaks kuud, peatatakse pensioni maksmine. Pärast vastava avalduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 või §-s 4 sätestatud dokumendi esitamist makstakse pension välja tagantjärele.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(4) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(5) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 46. Riikliku pensioni maksmine pensionäri kohtuliku karistamise korral

(1) Kui kohus mõistab pensionäri süüdi ja karistab teda vangistusega, peatatakse riikliku pensioni maksmine vangistuse kandmise ajaks.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(2) Kui isiku suhtes on tõkendina kasutatud vahi alla võtmist, peatatakse vahi all oleku ajaks riikliku pensioni maksmine. Pension makstakse isikule tagantjärele välja pärast kohtuotsuse jõustumist juhul, kui isik mõisteti õigeks või teda ei karistatud vangistusega.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(3) Kui kohus määrab pensionäri suhtes psühhiaatrilise sundravi kohaldamise, makstakse nimetatud sundravi kohaldamise ajal pensioni pooles rahvapensioni määras, kuid mitte rohkem kui isikule määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud pensioni suurus.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 01.01.2018]

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõigetes 1–3 nimetatud pensionäri on käesoleva seaduse § 20 lõike 2 punktis 1 loetletud ülalpeetavaid, makstakse neile riiklikku pensioni järgmises suuruses:

- 1) ühe ülalpeetava puhul 25 protsenti pensionist;
- 2) kahe ülalpeetava puhul 50 protsenti pensionist;
- 3) kolme ja enama ülalpeetava puhul 75 protsenti pensionist.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõigete 3 ja 4 alusel makstav pension ületab isikule määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud pensioni suuruse, makstakse pensioni määratud, ümberarvutatud ja indekseeritud suuruses.

[RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

§ 46¹. Pensioni maksmise peatamine isiku kadumise korral

(1) Kui pensionär on teadmata kadunud või ta on kuulutatud tagaotsitavaks põhjusel, et ta hoiab vangistuse kandmisest kõrvale, peatatakse pensioni maksmine ühe kuu möödudes alates politseilt vastava teabe saamisest.

(2) Pensionäri asukoha tuvastamisel makstakse pension tagantjärele välja alates pensioni maksmise peatamisest. Pensioni ei maksta tagantjärele välja, kui isik on kuulutatud tagaotsitavaks põhjusel, et ta hoiab vangistuse kandmisest kõrvale.

(3) Kui isik on teadmata kadunud ja tema ülalpeetavatel on tekkinud käesoleva seaduse § 20 lõike 5 alusel õigus toitjakaotuspensionile, vähendatakse temale tagantjärele väljamakstavat pensioni ülalpeetavatele makstud toitjakaotuspensionini võrra.

[RT I, 22.06.2016, 1- jõust. 02.07.2016]

§ 47. Tasaarvestamine riiklikust pensionist

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1) Sotsiaalseadustiku üldosa seaduses sätestatud korras võib riiklikust pensionist teha tasaarvestamisi üksnes:

- 1) täitemenetluse seadustiku alusel täitmisele kuuluva lahendi alusel;
- 2) Sotsiaalkindlustusameti otsuse alusel pensionäri enammakstud pensionisummade või üksi elava pensionäri toetuse sissenõudmiseks;

[RT I, 06.12.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

- 3) perehüvitiste seaduse § 14 lõikes 3 sätestatud juhul.

(2) Riiklikust pensionist tasaarvestatav osa arvutatakse pensionäri maksmiseks ettenähtud pensionist, lähtudes riikliku pensioni üldsummast.

(3) Täitemenetluse seadustiku alusel täitmisele kuuluvate lahendite alusel võib tasaarvestada kuni 50 protsenti riiklikust pensionist, kuid pensionärile säilitatakse seejuures vähemalt 50 protsenti rahvapensioni määrast.

(4) Sotsiaalkindlustusameti otsuse alusel võib riiklikust pensionist tasaarvestada kuni 20 protsenti lisaks tasaarvestamisele, mida tehakse käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel, kuid pensionärile säilitatakse seejuures vähemalt 50 protsenti rahvapensioni määrast.

(5) Pensionäri kirjalikul nõusolekul võib Sotsiaalkindlustusameti otsuse alusel riiklikust pensionist tasaarvestada käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud piirmääradest suurema summa.

(6) Sotsiaalkindlustusamet kannab käesoleva paragrahvi lõike 3 alusel tasaarvestatud summa kohtutäituri ametialasele arvelduskontole või maksuhalduri arvelduskontole.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 48. Pensionisummade tagasinõudmine

(1) Kui isikul ei ole õigust saada riiklikku pensioni või kui riikliku pensioni maksmine lõpetatakse enne, kui Sotsiaalkindlustusameti otsuse alusel tasaarvestatud summa on täielikult kustutatud, nõuab Sotsiaalkindlustusamet isikule alusetult makstud riikliku pensioni tagasi sotsiaalseadustiku üldosa seaduses sätestatud korras.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1¹) Kui Sotsiaalkindlustusamet teeb isikule ettekirjutuse sundtäitmise algatamise kohta tagasinõude täitmata jätmise kohustuse korral, ent puuduvad andmed isiku aadressi kohta, või kui isik ei ela teadaoleval aadressil ja tema tegelik viibimiskoht ei ole teada ning ettekirjutust ei ole võimalik sotsiaalseadustiku üldosa seaduses sätestatud viisil teatavaks teha, avaldatakse ettekirjutuse resolutiivosa ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Liiklusõnnetuse tõttu toitja kaotuse korral nõuab Sotsiaalkindlustusamet väljamakstud toitjakaotus- või rahvapensioni summad sisse liikluskindlustusega tegelevalt kindlustusandjalt, kui riiklikku pensioni saaval isikul tekib nõudeõigus liikluskindlustusega tegeleva kindlustusandja vastu.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

11. peatükk RIIKLIKU PENSIONIKINDLUSTUSE KORRALDAMINE

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 49. Riikliku pensionikindlustuse korraldamine

Riiklikku pensionikindlustust korraldab Sotsiaalministeeriumi valitsemisalas olev Sotsiaalkindlustusamet.

§ 50. Riiklik pensionikindlustuse register

[Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 51. Registri eesmärk ja vastutav töötleja

[Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 52. Kannete tegemine registrisse ja andmete saamine registrist

[Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 53. Andmete arvestus makstud või arvestatud sotsiaalmaksu, pensioniõigusliku ja pensionikindlustusstaaži ning pensionide määramise ja maksmise kohta

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(1¹) [Kehtetu -RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmete alusel peetakse arvestust isiku kohta makstud või arvestatud sotsiaalmaksu, pensioniõigusliku ja pensionikindlustusstaaži ning pensionide määramise ja maksmise kohta.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(2¹) Lisaks lõikes 2 nimetatud andmetele peetakse sotsiaalkaitse infosüsteemi andmete alusel arvestust isiku kohta Euroopa ühenduste institutsiooni pensioniskeemist laekunud rahaliste vahendite ja nende alusel arvestatud pensionikindlustusstaaži kohta.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmete alusel arvutatakse iga pensionikindlustatu kohta üks kord aastas tema kindlustusosak ja kindlustusosakute summa käesoleva seaduse §-s 12 sätestatud korras.
[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 54. Pensionikindlustatu informeerimine

(1) Iga kalendriaasta 10. aprilliks võimaldatakse pensionikindlustatule isiku ühest tuvastamist võimaldava elektroonilise kanali kaudu juurdepääs alljärgnevatele andmetele eelmise kalendriaasta kohta:

- 1) tema eest arvestatud või tema poolt makstud sotsiaalmaks;
[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]
- 2) tema sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa summa;
- 3) sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa summa;
- 4) kindlustusosaku suurus;
[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]
- 5) kindlustusosakute summa;
[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]
- 6) pensionikindlustusstaaž;
- 7) isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa keskmine suurus.
[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.07.2016]

(2) Pensionikindlustatu taotlusel väljastatakse talle käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud andmetega teatis.
[RT I 2004, 16, 120- jõust. 01.04.2004]

12. peatükk RIIKLIKU PENSIONIKINDLUSTUSE VAHENDID

§ 55. Riikliku pensionikindlustuse vahendid

Riikliku pensionikindlustuse finantseerimise vahendid nähakse ette igaaastases riigieelarves.

§ 56. Riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikad

- (1) Riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikateks riigieelarves on:
- 1) sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa vastavalt sotsiaalmaksuseadusele ja nimetatud vahendite eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud jääk;
  - 2) rahatrahv vastavalt töötajate distsiplinaarvastutuse seadusele ja nimetatud vahendite eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud jääk;
  - 3) pensionisummade tagasiandmisest riigieelarvesse laekuvad summad ja nimetatud vahendite eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud jääk;
  - 4) riigieelarves ettenähtud sihtotstarbelised eraldised pensionikindlustuse reservi ja erakorralisse reservi ning nimetatud vahendite eelarveaasta lõpuks kasutamata jäänud jääk;
  - 5) riigieelarves ettenähtud muud vahendid pensionide maksmiseks;
  - 6) riigieelarves ettenähtud vahendid käesoleva seaduse § 57 lõikes 2 nimetatud kulude tegemiseks.
[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(1¹) Lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatule on riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikaks riigieelarvesse laekunud summad vastavalt käesoleva seaduse § 12 lõikes 2¹ nimetatud nõukogu määruse alusel sätestatud korrale. Kui pensionikindlustatu on kohustatud isik kogumispensionide seaduse tähenduses, siis kantakse riikliku pensionikindlustuse vahenditesse 16/22 laekunud summast.
[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(2) [Kehtetu -RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

§ 57. Riikliku pensionikindlustuse kulud

(1) Käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktides 1–5 ja lõikes 1¹ nimetatud riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikate arvel finantseeritakse üksnes järgmised kulud:

- 1) käesoleva seadusega sätestatud vanaduspensionid (sealhulgas soodustingimustel, ennetähtaegsed ja edasilükatud vanaduspensionid), toitjakaotuspensionid ja endises suuruses säilitatud pensionid, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud pensionilised ja § 28 lõikes 3 sätestatud pensioniõigusliku staaži aastatele vastavad pensionide osad;
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]
- 2) väljateenitud aastate pensionide seaduses ja soodustingimustel vanaduspensionide seaduses sätestatud pensionid;
- 3) käesoleva seaduse § 12 lõikes 2¹ nimetatud nõukogu määruse alusel ettenähtud väljamaksed.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(2) Kõik muud käesolevast seadusest tulenevad kulud finantseeritakse käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktis 6 nimetatud vahendite arvel.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

(3) Eesti riigi poolt mõne muu seaduse alusel makstavaid pensione ja pensionilisaid finantseeritakse vastavates seadustes ettenähtud vahenditest.

(4) Kui pärast riigieelarve vastuvõtmist kehtestatud seaduste alusel riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikad vähenevad või kulud suurenevad, sätestatakse seaduses kulude täiendavad katteallikad.

13. peatükk **SEADUSE RAKENDAMINE**

§ 58. Varemääratud invaliidsusgruppide käsitlemine

(1) Isikul, kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajaliselt ja kes selleks tähtajaks ei ole jõudnud vanaduspensioniiikka, loetakse invaliidsusgrupp vastavaks nimetatud tähtajani määratud püsivale töövõimetusel ja tema suhtes tehakse arstliku töövõimetus ekspertiis määratud tähtajal.

(2) Isikul, kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajaliselt ja kes hiljemalt 2003. aasta 31. märtsiks jõuab vanaduspensioniiikka, invaliidsusgruppi läbi ei vaadata.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud isikul ja kuni vanaduspensioniealisel isikul, kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajatult, loetakse invaliidsusgrupp vastavaks vanaduspensionieani määratud püsivale töövõimetusel.

(4) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 3 sätestatud juhtudel loetakse invaliidsusgrupile vastavaks järgmised töövõime kaotuse protsendid:

- 1) I invaliidsusgrupile vastab töövõime kaotus 100 protsenti;
- 2) II invaliidsusgrupile vastab töövõime kaotus 80 protsenti;
- 3) III invaliidsusgrupile vastab töövõime kaotus 60 protsenti.

(5) Isikul, kes on vanuses 16 aastat kuni vanaduspensioniiiga ja kellele on riiklike elatusrahade seaduse alusel määratud invaliidsusgrupp tähtajatult, on õigus taotleda töövõime hindamist töövõimetoetuse seaduses sätestatud korras.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(5¹) Kui isik kasutab käesoleva paragrahvi lõikes 5 sätestatud õigust, tunnistatakse otsus invaliidsusgrupi määramise kohta kehtetuks alates töövõimetoetuse seaduse alusel töövõime hindamise otsuse tegemise kalendrikuule järgnevast kuust.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(6) Välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud juhtudel, loetakse 2003. aasta 31. märtsini invaliidsusgrupid vastavaks püsiva töövõimetus astmetele järgmiselt:

- 1) I invaliidsusgrupile vastab täielik töövõimetus töövõime kaotusega 100 protsenti;
- 2) II invaliidsusgrupile vastab osaline töövõimetus töövõime kaotusega 80 või 90 protsenti;
- 3) III invaliidsusgrupile vastab osaline töövõimetus töövõime kaotusega 40–70 protsenti.

(7) Käesoleva seaduse § 10 lõike 1 tähenduses loetakse lapsinvaliidi või alla 18-aastase lapseest invaliidi kasvatamine samaväärseks alla 18-aastase puudega lapse kasvatamisega.

§ 58¹. Edasilükatud vanaduspensioni suurendamise erisused

Edasilükatud vanaduspensioni ei suurendata käesoleva seaduse § 8 lõikes 3 sätestatud korras perioodi eest:

- 1) mil isikul ei olnud täidetud käesoleva seaduse § 4 lõikes 1 sätestatud riikliku pensioni saamise tingimused;
- 2) mil isik sai riiklikku pensioni või mõne teise riigi pensioni;
- 3) mis on möödunud isiku jõudmisest vanaduspensioniiikka enne 2002. aasta 1. jaanuari.

[RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

§ 58². Vanaduspensioni koefitsiendi ümberarvutamise erisus ja pensioniõiguste ülekandmise lubatavus

(1) Isikul, kes vastab käesoleva seaduse § 12 lõikes 2¹ sätestatud tingimustele ja saab riikliku pensionikindlustuse alusel vanaduspensioni enne 2008. aasta 1. jaanuari, on õigus taotleda pensioni ja pensionikindlustatu kindlustusosaku ümberarvutamist vastavalt pensionikindlustuse vahenditesse Euroopa ühenduste institutsioonide pensioniskeemist laekunud summale.

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(2) Käesolevas seaduses sätestatud õigused laienevad kõigile pensioniõiguste ülekandmise taotlustele, mis on esitatud pärast 2004. aasta 1. maid.
[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

§ 59. Pensionikindlustusstaaži ja riikliku pensioni kindlustusosa arvutamine aastate 1999, 2000 ja 2001 kohta

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(1) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul arvestatakse üks aasta pensionikindlustusstaaži pensionikindlustatule, kelle eest on vastavalt sotsiaalmaksuseadusele makstud või arvestatud isikustatud sotsiaalmaksu vähemalt kuupalga alammäära aastasummalt.

(2) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul võrreldakse pensionikindlustusstaaži arvutamisel pensionikindlustatu kalendriaasta isikustatud sotsiaalmaksu vastava aasta jaanuarikuu kaheteistkümnekordselt kuupalga alammääralt arvutatud sotsiaalmaksuga.

(3) Kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul võetakse pensionikindlustusstaaži arvestamisel riigi poolt sotsiaalmaksuseaduse § 6 alusel makstav sotsiaalmaks arvesse samaväärselt sotsiaalmaksu tasumisega kuupalga alammääralt.

(4) Pensionikindlustatu kindlustusosaku arvutamiseks kalendriaastate 1999, 2000 ja 2001 puhul liidetakse pensionikindlustatu isikustatud sotsiaalmaksu summad ning jagatakse isikustatud sotsiaalmaksu keskmise suurusega sellel kalendriaastal.

[RT I, 10.03.2015, 5- jõust. 01.04.2015]

(5) 2001. aasta isikustatud sotsiaalmaksu keskmise suuruse kinnitab Vabariigi Valitsus hiljemalt 2002. aasta 20. märtsil ning seda rakendatakse pensioni määramisel ja ümberarvutamisel tähtajaga alates 2002. aasta 1. aprillist.

(6) Kui pension määratakse algtähtajaga enne 2002. aasta 1. aprilli, võetakse pensioni arvutamisel aluseks Vabariigi Valitsuse kinnitatud 2001. aasta isikustatud sotsiaalmaksu arvestuslik keskmine suurus.

§ 59¹. Pensionikindlustatu kindlustusosaku ja solidaarosaku arvutamine 2020. aasta 1. juulist kuni 2021. aasta 31. augustini

(1) Pensionikindlustatu kindlustusosaku arvutamisel sotsiaalmaksuseaduse § 13 lõigetes 21 ja 22 nimetatud isiku puhul on isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa määr 16 protsenti ja tema solidaarosak on 2021. aasta 1. jaanuarist kuni 31. augustini kuni 0,800.

(2) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isik on esitanud kogumispensionide seaduse § 67³ lõikes 1 nimetatud avalduse maksete mittetegeviseks, on 2020. aasta 1. detsembrist kuni 2021. aasta 31. augustini isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa määr 20 protsenti ja tema solidaarosak on 2021. aasta 1. jaanuarist kuni 31. augustini kuni 1,000.

(3) Füüsilisest isikust ettevõtja puhul arvestatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud:

1) isikustatud sotsiaalmaksu riikliku pensionikindlustuse osa määr 1/12-lt tema 2020. aastal ettevõtlusest saadud tulult tasutud ja 2/3-lt 2021. aastal saadud tulult tasutud sotsiaalmaksu alusel;

2) solidaarosak 2/3-lt tema 2021. aastal ettevõtlusest saadud tulult tasutud sotsiaalmaksu alusel.

[RT I, 21.04.2020, 1- jõust. 01.07.2020]

§ 60. Varemääratud pensionide säilitamine

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist määratud pensioni maksmist jätkatakse endises suuruses kuni määratud tähtajani järgmistel juhtudel:

1) pensionärile, kellel käesoleva seaduse alusel arvutatud pension osutub väiksemaks varem makstud pensionist;

2) pensionärile, kelle invaliidsusgruppi ei ole uuesti läbi vaadatud või kellele määratud töövõime kaotuse protsent on endisest protsendist suurem või sellega võrdne, välja arvatud juhul, kui käesoleva seaduse alusel arvutatud pension on suurem varem makstud pensionist;

3) pensionärile, kellel ei teki õigust saada riiklikku pensioni käesoleva seaduse alusel, välja arvatud lõikes 2 sätestatud juhul.

(2) Vanaduspensionärile, kellele oli määratud riiklik pension enne käesoleva seaduse jõustumist ja kellel ei teki õigust saada vanaduspensionini käesoleva seaduse alusel, säilitatakse vanaduspensionini liik ja pension arvutatakse käesoleva seaduse § 11 sätete kohaselt. Kui arvutatud pension osutub väiksemaks varem makstud pensionist, jätkatakse pensioni maksmist endises suuruses.

(2¹) Toitja 3- kuni 14-aastast last, venda, õde või lapselast oma perekonnas kasvataval ühel vanematest, leasel või eestkostjal, kellele oli perioodil 2000. aasta 1. aprillist kuni 2001. aasta 31. detsembrini makstud toitjakaotuspensioni, jätkatakse pensioni maksmist endises suuruses ja tingimustel kuni määratud tähtajani. [RT I 2002, 53, 338- jõust. 01.07.2002]

(3) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(4) [Kehtetu -RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

(5) [Kehtetu -RT I 2003, 88, 589- jõust. 01.01.2004]

§ 60¹. Püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuse lõpptähtaja pikendamine erakorralise olukorra ajal

Hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra ajal võib Sotsiaalkindlustusamet valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul pikendada püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuse lõpptähtaega, kui uus hindamine on hädaolukorra, eriolukorra, erakorralise seisukorra või sõjaseisukorra tõttu objektiivsetel põhjustel oluliselt takistatud ja püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuse lõpptähtaja pikendamine on vajalik püsivalt töövõimetule inimesele tema sotsiaalsete tagatiste säilimiseks kuni hädaolukorrast, eriolukorrast, erakorralisest seisukorrast või sõjaseisukorrast tingitud ümberkorralduse vajaduse äralangemiseni. [RT I, 21.04.2020, 1- jõust. 22.04.2020, rakendatakse tagasiulatuvalt 2020. aasta 12. märtsist]

§ 60². Käesoleva seaduse § 60¹ rakendamine

Vabariigi Valitsuse 2020. aasta 12. märtsil väljakuulutatud eriolukorra ajal võib Sotsiaalkindlustusamet käesoleva seaduse §-s 60¹ sätestatud võimalust püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuse lõpptähtaja pikendamiseks rakendada tagasiulatuvalt 2020. aasta 12. märtsist. [RT I, 21.04.2020, 1- jõust. 22.04.2020]

§ 61. Pensioni baasosa, aastahinde ja rahvapensioni määra väärtused

(1) 2002. aasta 1. jaanuarist 31. märtsini on pensioni baasosa 410 krooni, aastahinne 27 krooni 85 senti ja rahvapensioni määr 800 krooni.

(1¹) 2002. aasta 1. juulist 2003. aasta 31. märtsini on pensioni baasosa 444 krooni 44 senti, aastahinne 31 krooni 69 senti ja rahvapensioni määr 867 krooni 20 senti.

(1²) 2003. aasta 1. juulist 2004. aasta 31. märtsini on pensioni baasosa 577 krooni 33 senti.

(1³) 2004. aasta 1. aprillil tõstetakse pärast indekseerimist täiendavalt pensioni baasosa 50 krooni ja aastahinnet 1,13 krooni võrra.

(1⁴) 2005. aasta 1. juulil tõstetakse pensioni baasosa 150 krooni, aastahinnet 3,02 krooni ja rahvapensioni määra 100 krooni võrra.

(1⁵) 2006. aasta 1. aprillil tõstetakse pärast indekseerimist pensioni baasosa 60 krooni ja aastahinnet 1,53 krooni võrra.

(1⁶) 2007. aasta 1. juulil tõstetakse pensioni baasosa 250 krooni ja rahvapensioni määra 150 krooni võrra. [RT I 2007, 40, 286- jõust. 23.06.2007]

(1⁷) 2020. aasta 1. aprillil tõstetakse pärast indekseerimist täiendavalt pensioni baasosa 7 euro võrra. [RT I, 28.11.2019, 1- jõust. 01.01.2020]

(2) Pensioni baasosa, aastahinde ja rahvapensioni määra väärtused järgmistel perioodidel leitakse käesoleva seaduse §-s 26 sätestatud korras.

§ 61¹. Statsionaarses õppevormis õppimine

(1) Käesoleva seaduse § 20 lõike 2 punktis 1, § 41 lõikes 4 ja § 43 lõikes 1 sätestatud täiskoormusega õppe nõude asemel nõutakse enne 2003/04. õppeaastat õppeasutusse vastuvõetud isikutelt statsionaarses õppevormis õppimist. [RT I, 02.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

(2) Käesoleva seaduse § 20 lõike 2 punktis 1 ja § 43 lõikes 1 sätestatud kutseõppeasutuses statsionaarses õppes õppimise nõude asemel nõutakse enne 2012/13. õppeaastat kutseõppesse vastuvõetud isikutelt täiskoormusega või meditsiinilisel näidustusel muus õppevormis õppimist. [RT I, 02.07.2013, 1- jõust. 01.09.2013]

§ 61². Pensioni määramine ja ümberarvutamine tagasiulatuvalt

Pensionäriale, kellel seaduse jõustumisel või muutmisel tekib õigus pensionile, pensionilisale või täiendavale pensionistaažile, määratakse pension või arvutatakse pension ümber seaduse jõustumise või vastava muudatuse jõustumise päevast arvates, kui avaldus ja pensioni määramiseks vajalikud dokumendid on esitatud kuue kuu jooksul, arvates seaduse või vastava muudatuse jõustumisest. Avalduse hilisema esitamise korral määratakse pension kooskõlas käesoleva seaduse § 32 lõikega 2 või arvutatakse pension ümber kooskõlas käesoleva seaduse § 25 lõikega 1.

[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2013]

§ 61³. Riigieelarves ettenähtud sihtotstarbelised eraldised pensionikindlustuse reservi ja erakorralisse reservi

Käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktis 4 nimetatud sihtotstarbeliste eraldistena pensionikindlustuse reservi ja erakorralisse reservi käsitletakse ka enne 2008. aasta 1. jaanuari riigieelarvetega pensionikindlustuse reservi ja erakorralisse reservi eraldatud vahendeid.

[RT I 2007, 62, 395- jõust. 01.01.2008]

§ 61⁴. Pensioni väljamaksmine

(1) Riikliku pensioni väljamaksmine käesoleva seaduse § 36 lõigetes 1 ja 5 sätestatud korras toimub alates 2009. aasta 1. veebruarist.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(2) Kuni 2009. aasta 1. veebruarini makstakse riikliku pensioni Sotsiaalkindlustusameti kaudu igakuuliselt jooksva kuu eest vastavalt pensionäri soovile pank pensionäri arvele või posti teel maksja kulul. Riikliku pensioni kandmine välisriigis asuvasse pank pensionäri arvele toimub saaja kulul.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(3) Enne 2009. aasta 1. veebruari määratud riiklik pension makstakse alates 2009. aasta 1. veebruarist välja käesoleva seaduse §-s 36 sätestatud korras.

[RT I 2008, 48, 264- jõust. 23.11.2008]

(4) Kui pensionär ei ole Sotsiaalkindlustusametile teatanud oma arvelduskonto numbrit ega teinud või edastanud § 36 lõike 1 punkti 2 kohast avaldust ja seetõttu ei ole käesoleva seaduse §-s 36 sätestatud korras võimalik pensioni maksta, peatatakse alates 2009. aasta 1. veebruarist pensioni maksmine. Pärast vastava avalduse ja isikut tõendavate dokumentide seaduse § 2 lõikes 2 sätestatud dokumendi esitamist makstakse pension välja tagantjärele.

[RT I, 06.12.2012, 1- jõust. 01.01.2013]

(5) Käesoleva seaduse § 36 lõigetes 5 ja 6 sätestatud tingimustel ja korras makstakse riiklik pension välja ka sügava puudega töövõimetuspensionäri ja sügava puudega püsivalt töövõimetuks tunnistatud rahvapensionii saavale isikule.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61⁵. Analüüsikohustus

(1) Vabariigi Valitsus koostab 2019. aastaks analüüsi käesolevas seaduses sätestatud vanaduspensioniea mõju kohta pensionikindlustussüsteemi finantsilisele ja sotsiaalsele jätkusuutlikkusele ning esitab Riigikogule vajaduse korral ettepaneku käesoleva seaduse §-s 7 sätestatud vanaduspensioniea muutmiseks või paindliku vanaduspensioniea kehtestamiseks.

[RT I 2010, 18, 97- jõust. 16.05.2010]

(2) Vabariigi Valitsus koostab 2023. aastaks ja iga järgmise viie aasta järel analüüsi pensionisüsteemi finantsilisest ja sotsiaalsest jätkusuutlikkusest ning esitab Riigikogule vajaduse korral ettepaneku pensionisüsteemi muutmiseks.

[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

§ 61⁶. Erisused eurole üleminekul

Pensionii baasosa, aastahinne ja rahvapensionii määr arvatakse eurodesse vastavalt Eesti krooni ja euro suhtele, mis määratakse kindlaks Euroopa Liidu Nõukogu poolt vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikele 3.

[RT I 2010, 22, 108- jõust. 01.01.2011]

§ 61⁷. Paragrahvi 16 lõigete 10³ ja 10⁴ rakendamine

§ 61⁸. Erisused pensionilisa maksmisel

(1) Käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punktis 1¹ sätestatud pensionilisa makstakse ilma sama paragrahvi lõikes 7 nimetatud kokkuleppeta isikule, kes saab käesoleva paragrahvi jõustumisel pensioni ja kelle pensioniõigusliku staaži hulka on arvatud käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punktis 12 sätestatud staaž.

(2) Käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punktis 1¹ nimetatud isik, kes ei ole nõus pensionilisa maksmisega isikule, kelle pensioniõigusliku staaži hulka on arvatud käesoleva seaduse § 28 lõike 2 punktis 12 sätestatud staaž, võib esitada Sotsiaalkindlustusametile avalduse, mille kohaselt lõpetatakse pensionilisa maksmine käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikule. Pensionilisa maksmist jätkatakse käesoleva seaduse § 24 lõikes 7 sätestatud kokkuleppe kohaselt ühele sama paragrahvi lõike 1¹ punktis 1¹ nimetatud isikule.
[RT I, 02.07.2012, 2- jõust. 01.01.2018, jõustumine muudetud [RT I, 11.07.2014, 2]]

(3) Kui kohustatud isik ei ole kogumispensionide seaduse § 72³ lõike 7 alusel valinud täiendava sissemaks tegemist, siis arvutatakse isikule pensionilisa käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punkti 2 alusel, arvestades erisusena, et see kehtib iga 2020. aasta 1. juuli ja 31. detsembri vahel sündinud lapse kohta.
[RT I, 03.01.2019, 1- jõust. 13.01.2019]

(4) Kui kohustatud isik ei ole kogumispensionide seaduse § 72⁵ lõike 6 alusel valinud täiendava sissemaks tegemist, siis arvutatakse isikule pensionilisa käesoleva seaduse § 24 lõike 1¹ punkti 2 alusel, arvestades erisusena, et see kehtib iga lapse kohta, kes on sündinud kuni kuus kuud enne kogumispensionide seaduse § 72⁶ lõikes 1 nimetatud valikuavalduse esitamisega kaasneva makse tasumise kohustuse tekkimist isikul.
[RT I, 27.10.2020, 1- jõust. 06.11.2020]

§ 61⁹. Käesoleva seaduse kohaldamine seoses töövõimetoetuse seaduse jõustumisega

(1) Isikul, kes on pärast 2010. aasta 1. juulit tunnistanud püsivalt töövõimetuks, ja käesoleva seaduse § 58 lõikes 3 nimetatud isikul on õigus taotleda 2016. aasta 1. juulist kuni 2016. aasta 31. detsembrini käesoleva seadusega sätestatud püsiva töövõimetus ekspertiisi või püsiva töövõimetus kordusekspertiisi.

(2) Isikul on õigus alates 2016. aasta 1. juulist käesoleva seadusega sätestatud töövõimetus pensionile või töövõimetus alusel rahvapensionile, kui ta on tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 protsenti ja ta vastab muudele käesolevas seaduses sätestatud töövõimetus pensioni või töövõimetus alusel rahvapensioni saamise tingimustele.

(3) Isikule, kellel on õigus töövõimetus pensionile Eesti Vabariigi poolt sõlmitud kahepoolse välislepingu alusel ja kes elab teise lepingupoole territooriumil, kohaldatakse käesoleva seaduse enne 2016. aasta 1. juulit kehtinud redaktsiooni 3. ja 9. peatükki ning nende alusel antud rakendusakte kuni välislepingu muutmiseni. Teise lepingupoole territooriumilt Eesti Vabariiki elama asumisel jätkatakse isikule töövõimetus pensioni maksmist kuni püsiva töövõimetus tähtaja lõpuni.

(4) Isikule, kes taotleb püsiva töövõimetus ekspertiisi koos puude raskusastme tuvastamisega kuni 2016. aasta 31. detsembrini, kohaldatakse käesoleva seaduse enne 2016. aasta 1. jaanuari kehtinud redaktsiooni § 16 lõiget 11.

(5) Lapsinvaliidi või alla 18-aastase lapseest invaliidi invaliidsuse tuvastamiseks tagasiulatuvalt kohaldatakse käesoleva seaduse enne 2016. aasta 1. juulit kehtinud redaktsiooni.
[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 61¹⁰. Toitjakaotuspension määramine püsiva töövõimetus isikule

Käesoleva seaduse §-s 20 ja § 41 lõikes 4 sätestatud töövõimetoetuse seaduse alusel tuvastatud osalise või puuduva töövõime tingimus on täidetud ka siis, kui isik on käesoleva seaduse alusel tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 protsenti või isikule riiklike elatusrahade seaduse alusel tähtajatult määratud invaliidsusgrupp on käesoleva seaduse § 58 kohaselt loetud vastavaks vanaduspensionieani määratud püsivale töövõimetusle.
[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.07.2016]

§ 61¹¹. Püsivalt töövõimetuks tunnistanud isiku pensionistaaži nõue ja vanaduspension suurus

(1) Isikul, kes on tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 40–100 protsenti, vähendatakse käesoleva seaduse § 7 lõikes 2² sätestatud pensionistaaži nõuet ühe aasta võrra iga kolme aasta kohta, millal tal oli tuvastatud püsiv töövõimetus.

(2) Käesoleva seaduse § 11 lõikes 5¹ sätestatud puuduva töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kes on tunnistanud püsivalt töövõimetuks töövõime kaotusega 100 protsenti.

(3) Käesoleva seaduse § 11 lõikes 5² sätestatud osalise töövõime tingimus on täidetud ka isikul, kes on tunnistanud püsivalt töövõimekaotusega 40–90 protsenti.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹². Püsiva töövõimetuse ekspertiisi taotluste ja töövõimetuspensioni avalduste menetlemine

(1) Enne 2017. aasta 1. jaanuari esitatud püsiva töövõimetuse ekspertiisi taotlus vaadatakse läbi ja püsiv töövõimetus tuvastatakse, lähtudes seni kehtinud käesoleva seaduse redaktsioonist.
[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud püsiva töövõimetuse ekspertiisi tulemusel püsivalt töövõimekaotusega isiku ja enne 2017. aasta 1. jaanuari esitatud töövõimetuspensioni saamise avaldus vaadatakse läbi ning töövõimetuspension määratakse seni kehtinud käesoleva seaduse redaktsiooni kohaselt.
[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Kui isik ei nõustu käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud Sotsiaalkindlustusameti püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsusega, peab ta esitama vaide Sotsiaalkindlustusametile käesoleva seaduse §-s 40 sätestatud korras. Sotsiaalkindlustusamet korraldab vajaduse korral täiendava ekspertiisi. Vaide lahendatakse 60 päeva jooksul, arvates vaide registreerimisest Sotsiaalkindlustusametis. Vaideotsusega mittenoostumise korral on isikul õigus pöörduda halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras kaebusega halduskohtusse.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹³. Varem tuvastatud püsiva töövõimetuse otsuste käsitlemine

(1) Püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuses märgitud korduvekspertiisi taotlemise tähtaja saabudes võib isik pöörduda Eesti Töötukassasse töövõime hindamiseks töövõimetoetuse seaduses sätestatud korras, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(2) Isikul on õigus pöörduda Eesti Töötukassasse töövõime hindamiseks töövõimetoetuse seaduses sätestatud korras enne püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsuses märgitud korduvekspertiisi tähtaega.

(3) Käesoleva seaduse alusel tehtud püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsus tunnistatakse kehtetuks alates töövõimetoetuse seaduse alusel töövõime hindamise otsuse tegemise kalendrikuule järgnevast kuust.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁴. Varem määratud töövõimetus- ja rahvapensioni käsitlemine

(1) Riiklikuks pensioniks käesoleva seaduse ja teiste seaduste tähenduses loetakse ka töövõimetuspension.

(2) Käesoleva seaduse § 48 lõiget 3 kohaldatakse ka püsivalt töövõimekaotusega isikule väljamakstud töövõimetus- ja rahvapensioni summade sissenõudmisele.

(3) Käesoleva seaduse § 56 lõike 1 punktides 1–5 ja lõikes 1¹ nimetatud riikliku pensionikindlustuse kulude katteallikate arvel finantseeritakse ka töövõimetuspension.

(4) Käesoleva seaduse § 58 lõikes 3 nimetatud isikule makstakse selle taotlemisel töövõimetuspensioni või töövõimetus- ja rahvapensioni määratud suuruses kuni vanaduspensionieani. Määratud töövõimetuspensionile ja töövõimetus- ja rahvapensionile kohaldatakse käesoleva seaduse 1. ja 6.–13. peatükki, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

(5) Enne 2017. aasta 1. jaanuari esitatud püsiva töövõimetuse ekspertiisi taotluse alusel püsivalt töövõimekaotusega isikule makstakse selle taotlemisel töövõimetuspensioni või töövõimetus- ja rahvapensioni määratud suuruses kuni määratud tähtajani. Määratud töövõimetuspensionile ja töövõimetus- ja rahvapensionile kohaldatakse käesoleva seaduse 1. ja 6.–13. peatükki, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.
[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

(6) Käesoleva seaduse § 58 lõikes 5¹ ja §-s 61¹³ nimetatud invaliidsusgrupi määramise otsuse või püsiva töövõimekaotuse ekspertiisi otsuse alusel tehtud pensioni määramise otsus tunnistatakse kehtetuks ning pensioni maksmine lõpetatakse alates invaliidsusgrupi määramise otsuse või töövõime hindamise otsuse kehtetuks tunnistamisest.
[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁵. Töövõimetuspension ja töövõimetuse alusel rahvapensioni maksmise jätkamine

(1) Püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsust pikendatakse isikule ilma püsivat töövõimet tuvastamata ja talle jätkatakse määratud töövõimetuspension ja töövõimetuse alusel rahvapensioni ja pensionilisade maksmist varem määratud suuruses, kui tema püsiva töövõimetuse kestus lõpeb kuni 180 päeva enne vanaduspensioniiikka jõudmist. Isiku avalduse alusel ei pikendata talle tehtud püsiva töövõimetuse ekspertiisi otsust.

(2) Aastatel 1953–1960 sündinud isikule kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõiget 1, kui tema püsiva töövõimetuse kestus lõpeb kuni 180 päeva enne sünniaastale vastavat järgmist vanust:

Sünniaasta	Vanus
1953	63 aastat
1954	63 aastat 3 kuud
1955	63 aastat 6 kuud
1956	63 aastat 9 kuud
1957	64 aastat
1958	64 aastat 3 kuud
1959	64 aastat 6 kuud
1960	64 aastat 9 kuud

(3) Käesoleva paragrahvi alusel makstavale töövõimetuspensionile ja rahvapensionile kohaldatakse käesoleva seaduse 1. ja 6.–13. peatükki, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁶. Üleminek rahvapensionilt töövõimetuspensionile ja varem määratud töövõimetuspension ümberarvutamine

(1) Püsivalt töövõimetuks tunnistanud isikule, kellele on määratud rahvapension töövõimetuse alusel käesoleva seaduse seni kehtinud redaktsiooni § 22 lõike 1 punkti 2 alusel, määratakse avalduse alusel töövõimetuspension püsiva töövõimetuse ajaks 2017. aasta 1. jaanuarini kehtinud käesoleva seaduse redaktsiooni kohaselt, kui isikul täitub rahvapensionilt töövõimetuspensionile üleviimise ajaks vanusele vastav järgmine Eestis omandatud pensionistaaž:

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

Vanus aastates	Nõutav pensionistaaž aastates
16–24	staažinõuet ei ole
25–26	1
27–28	2
29–30	3
31–32	4
33–35	5
36–38	6
39–41	7
42–44	8
45–47	9
48–50	10
51–53	11
54–56	12
57–59	13
60–64	14

(2) Isikul, kellele on määratud töövõimetuspension käesoleva seaduse kuni 2017. aasta 1. jaanuarini kehtinud redaktsiooni § 18 lõike 1 punkti 2 alusel või lõikes 3 sätestatud suuruses, on õigus taotleda töövõimetuspension ümberarvutamist käesoleva seaduse 2017. aasta 1. jaanuarini kehtinud redaktsiooni § 18 lõike 1 punktis 1 ja lõikes 2 sätestatu kohaselt, kui viimati nimetatud alusel arvutatud pension on suurem.

[RT I, 17.12.2015, 1- jõust. 01.01.2017]

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 sätestatud juhul arvutatakse töövõimetuspensionile juurde ka käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud pensionilisa, võttes arvesse nimetatud paragrahvis sätestatud.

(4) Töövõimetuspensionile õigust andva pensionistaaži nõude täitmise kindlakstegemisel lähtutakse ümardamata pensioniõiguslikust staažist, võttes arvesse käesolevas seaduses pensioniõigusliku staaži arvestamise kohta sätestatud.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁷. Üleminek töövõimetuspensionilt vanaduspensionile ja ennetähtaegsele vanaduspensionile

(1) Isikule, kellele makstakse varem määratud töövõimetuspensionini kuni vanaduspensionieani, määratakse vanaduspensioniiikka jõudmisel vanaduspension ilma pensioniavaldust nõudmata.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud juhul arvutatakse vanaduspension vastavalt käesoleva seaduse § 11 sätetele, lähtudes vanaduspensionini määramise ajaks olemasolevast pensionistaažist.

(3) Isikule, kellele maksti enne töövõimetuspensionini määramist ennetähtaegset vanaduspensionini, jätkatakse vanaduspensioniiikka jõudmisel ennetähtaegse vanaduspensionini maksmist ilma pensioniavaldust nõudmata. Kui töövõimetuspensionini maksmine lõpeb enne, kui isik jõuab vanaduspensioniiikka, jätkatakse talle ennetähtaegse vanaduspensionini maksmist ilma pensioniavaldust nõudmata töövõimetuse lõppemise päevale järgnevast päevast.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul rakendatakse ennetähtaegse pensioni arvutamisel sama vähendamisprotsenti, mis võeti aluseks esmakordsel ennetähtaegse vanaduspensionini arvutamisel.

(5) Kui käesoleva paragrahvi lõike 2 kohaselt arvutatud vanaduspension osutub väiksemaks varem makstud pensionist, makstakse vanaduspensionini varem makstud pensioni suurus.

(6) Isikul, kelle töövõimetuspensionile on juurde arvutatud käesoleva seaduse §-s 24 ning okupatsioonirežiimide poolt repressseeritud isiku seaduse § 14 lõigetes 1 ja 4 sätestatud pensionilisa, säilib tema üleviimisel vanaduspensionile või temale ennetähtaegse vanaduspensionini maksmise jätkamisel õigus saada varem makstud pensionilisa.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁸. Erisused rahvapensionini määramisel ja maksmisel

(1) Õigus rahvapensionile on ka vanaduspensioniiikka jõudnud isikul, kellele maksti püsiva töövõimetuse alusel rahvapensionini kuni vanaduspensionieani.

(2) Rahvapension määratakse käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikutele eluajaks.

(3) Rahvapensionini suurus käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud isikutele on 100 protsenti rahvapensionini määrast.

(4) Käesolevas paragrahvis sätestatud rahvapensionile kohaldatakse käesolevas seaduses rahvapensionile sätestatud.

[RT I, 13.12.2014, 1- jõust. 01.01.2017 (jõustumine muudetud - RT I, 17.12.2015, 1)]

§ 61¹⁹. Paragrahvi 13 lõigete 3 ja 5 rakendamine

(1) Käesoleva seaduse § 13 lõigete 3 ja 5 alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud määrused kehtivad alates 2017. aasta 1. jaanuarist niivõrd, kuivõrd need ei ole vastuolus käesoleva seadusega.

(2) Enne 2017. aasta 1. jaanuari riiklikku pensionikindlustuse registrisse kantud isikustatud sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa tegelik keskmine suurus ja arvestuslik keskmine suurus kantakse üle sotsiaalkaitse infosüsteemi 2017. aasta 1. jaanuaril.

[RT I, 08.07.2016, 1- jõust. 01.01.2017]

§ 61²⁰. Lapse perekonnas hooldaja pensioniõigus

Käesoleva seaduse § 10 lõike 1 punktides 1–3, § 24 lõike 1¹ punktides 1–2 ja § 28 lõike 2 punktis 12 nimetatud hoolduspere vanemana käsitatakse ka enne 2018. aasta 1. jaanuari kehtinud käesoleva seaduse redaktsioonis nimetatud lapse hooldajat.

[RT I, 28.11.2017, 2- jõust. 01.01.2018]

14. peatükk LÕPPSÄTTED

§ 62.–§ 67.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 68. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2002. aasta 1. jaanuaril.

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/41/EL füüsilisest isikust ettevõtjatena tegutsevate meeste ja naiste võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 86/613/EMÜ (ELT L 180, 15.07.2010, lk 1–6).
[RT I, 02.07.2012, 8- jõust. 01.08.2012]